PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

CZASOPISMO. POŚWIĘCONE SPRAWOM

PRZEMYSŁU, HANDLU i FINANSÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTR.
KOSZYKOWA 7. — TELEF. 250-85.
Konto w P. K. O. № 1465.
Prenumerata Złp. 4 kwartalnie
numer pojedyńczy 70 groszy.

WYCHODZI DWA RAZY
NA MIESIĄC

WARSZAWA — 1 MARCA 1924.

CENY OGŁOSZEŃ:

1/1 strony		złp. 60.
1/2 „		„ 35.
1/4 „		„ 20.
I i IV „	okładki	50 % drożej
II i III „	„	25 % drożej

Należność przyjmujemy w markach pg. kursu franka złotego w dniu płatności.

Najbliższe zadania w związku z budową portu w Gdyni.

W najbliższym czasie ma być rozstrzygnięta przez Rząd sprawa, posiadająca nadzwyczaj doniosłe znaczenie dla życia gospodarczego Polski: sprawa intensywnej budowy portu morskiego w Gdyni. Prowadzone w tym celu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu pertraktacje z firmami krajowemi i zagranicznemi zbliżają się ku końcowi i już na wiosnę roku bieżącego należy oczekiwać podpisania umowy i rozpoczęcia robót budowlanych w porcie.

Program robót obejmuje budowę awanportu, osłoniętego przez dwa schodzące się molo, z basenem posiadającym 1625 metr, bież. nabrzeży 8 metr. głębokich i 300 metr. bież. nabrzeży 10 metr. głębokich, oraz budowę basenu wewnętrznego o powierzchni wodnej 41 hektarów, zaopatrzonego w 2325 metr. bież. nabrzeży o 10-metrowej głębokości. Ogółem więc port będzie posiadać 4250 m. b. nabrzeży, z których 1625 m. b. o głębokości 8-metrowej i 2625 m. b. o głębokości 10-metrowej. Głębokość wejścia do portu będzie wynosiła 11 metrów.

Port ma być uposażony we wszelkie urządzenia, niezbędne do intensywnej eksploatacji, jak tory kolejowe, składy do krótkoterminowego przechowywania ładunków, magazyny, dźwigi i t. p. Budowa składów i magazynów ma być wykonana nakładem Skarbu Państwa tylko częściowo i inicjatywa prywatna otrzyma szerokie pole do koncesji na budowę własnych składów.

Jak widać z przytoczonych danych o projektowanym porcie, będzie on pod względem głębokości należał do kategorji portów pierwszorzędnych. Urządzenia portowe pozwolą na roczny obrót od 2 do 2,5 milj. ton towarów, co mniej więcej odpowiada obecnej zdolności przeładunkowej portu gdańskiego, jednakowoż w Gdyni żegluga morska otrzyma znacznie większe udogodnienia, gdyż w porcie gdańskim tylko 600 m. b. nabrzeży w Nowym Porcie ma głębokość 8 metrów, reszta zaś nabrzeży posiada głębokość mniejszą i statki większych rozmiarów mogą stawać bezpośrednio przy nabrzeżach tylko z niepełnym ładunkiem, a uzupełnienie tego ładunku do całkowitej pojemności statków możliwe jest tylko w pewnem oddaleniu od nabrzeży.

Całkowite ukończenie budowy projekt rządowy przewiduje w ciągu 5-ciu lat, a już za dwa lata mają być oddane do użytku żeglugi do 600 metr. nabrzeży w awanporcie.

Należy podkreślić z uznaniem, że Rząd Polski, zdając sobie całkowicie sprawę z doniosłej roli portu w życiu gospodarczem kraju, wykluczył zupełnie koncepcję koncesyjnego sposobu budowy, przy którym port przez długie lata byłby w rękach koncesjonarjusza, i mając na względzie zachowanie dla Państwa całkowitego prawa eksploatacji przyszłego portu i zapewnienie możności prowadzenia niczem nieskrępowanej polityki portowej od samego początku istnienia portu, zamierza wykonać budowę portu nakładem

Skarbu Państwa, aby byc jego zupełnym gospodarzem.

Budowa własnego portu w Gdyni stawia przed przemysłem i kupiectwem polskim szereg pierwszorzędnych zadań, do których one powinny zawczasu się przygotować, aby przy zaniedbaniu lub niedocenieniu tego nie być uprzedzonymi przez firmy gdańskie lub zagraniczne.

Zamierzone przez Rząd roboty nie dają całokształtu tego, co pierwszorzędny port morski posiadać powinien. Jak to jest normalnie praktykowane i w innych krajach, kosztem Skarbu Państwa mają być wykonane tylko główne roboty portowe, zapewniające statkom morskim bezpieczny dostęp i wygodny postój, oraz roboty kolejowe, zapewniające możność dowozu do portu i wywozu z portu do kraju ładunków, składających się na obrót portowy. Urządzenia portowe na brzegu, mające na celu udogodnienie obrotu towarowego w porcie, jak składy i urządzenia mechaniczne, mają być wykonane nakładem Skarbu Państwa w szczupłym tylko zakresie, aby z chwilą ukończenia basenów portowych najpilniejsze potrzeby żeglugi morskiej mogły choć częściowo być zaspokojone. Przed inicjatywą prywatną otwiera się więc szerokie pole do tworzenia w przyszłym porcie polskich przedsiębiorstw, do życia portu niezbędnych, a ze względu na ich wysoką rentowność znakomicie się nadających do zaangażowania kapitałów prywatnych.

Pod względem znaczenia dla obrotu portowego pierwsze miejsce tu zajmują składy wzdłuż nabrzeży do krótkoterminowego przechowywania towarów, uposażone w niezbędne urządzenia mechaniczne dla ułatwienia i przyspieszenia operacji ładunkowych, jako też magazyny i składy warrantowe. Urządzenia powyższe są też i najbardziej rentowne.

Dlatego też kupiectwo polskie nie powinno przeoczyć tej sprawy i dopuścić, aby tak ważne placówki handlowe w jedynym własnym polskim porcie były zajęte przez firmy obcokrajowe lub gdańskie, tembardziej, że ze strony sfer gdańskich ujawnia się już dążenie do zapewnienia sobie odpowiednich korzyści w przyszłym porcie Gdyni. Gdynia powinna być prawdziwie polskim portem i jej życie handlowe powinno się koncentrować w ręku kupców polskich, obywając się bez pośrednictwa firm obcych.

Ze sprawą powyższą bezpośrednio jest połączona druga sprawa o znaczeniu pierwszorzędnem dla życia gospodarczego kraju. Nie posiadając portu własnego i mając tylko fikcję praw w porcie gdańskim, gdzie cały handel morski jest skoncentrowany w rękach hakatystycznego kupiectwa gdańskiego, a zdobycie ważniejszych handlowych placówek dla firm polskich w porcie gdańskim jest wysoce utrudnione jeżeli nie wręcz niemożliwe, kupiectwo polskie dotychczas jest skazane na korzystanie z pośrednictwa firm gdańskich; posiadając, siłą rzeczy, monopol na nasz handel morski, Gdańsk każe nam go drogo opłacać, skutkiem czego zmniejsza się nasza zdolność konkurencyjna na rynku światowym i zwężają się ramy naszego eksportu. Z utworzeniem naszego własnego portu handel i przemysł polski uzyskuje możność wyemancypowania się z narzuconego mu pośrednictwa i szersze perspektywy rozwoju. Jednakowoż kupiectwo polskie musi się zdobyć na należyty wysiłek, aby potrafić wywalczyć sobie stanowisko niezależne i wyeliminować w ramach możliwości pośredników obcych. W dziedzinie tej pozostaje bardzo wiele do zrobienia. Cały przemysł bawełniany zaopatrywany jest dotychczas w surowiec via Hamburg, przez który również idzie do Polski przeważna część towarów kolonjalnych. Sfery rządzące w Gdańsku, prowadzące swą politykę pod dyktando Berlina, wolą raczej narazić gospodarcze interesy Gdańska, niż ustanowić normalne gospodarcze współżycie z Polską, bo to nie leży w interesie polityki Niemiec. Jest rzeczą godną uwagi, że podczas strajków i zatorów kolejowych w porcie gdańskim, firmy spedycyjne szczecińskie zasypały kupiectwo polskie okólnikami, zachęcającymi do skierowania polskiego handlu morskiego na Szczecin, zamiast na Gdańsk, ponieważ droga na Gdańsk nie gwarantuje terminowości dostaw i nie jest tańszą. Niema wątpliwości, że była to skoordynowana akcja polityczna, mająca na celu niedopuszczenie do pominięcia pośrednictwa Niemiec, chociażby kosztem żywotnych interesów Gdańska. W takich warunkach jest rzeczą zrozumiałą, że emancypacja i powstanie o własnych siłach polskiego handlu morskiego nie mogły nastąpić, gdyż nie było ku temu odpowiednich warunków. Z budową własnego portu morskiego warunki te będą wytworzone i zadaniem kupiectwa polskiego będzie je wykorzystać. Zadanie te nie będzie oczywiście łatwem, gdyż trudno będzie przezwyciężyć długoletnie przyzwyczajenia handlowe i zawrócić handel na nową drogę, a tembardziej trudno dla kupiectwa polskiego, które dotychczas nie miało możności zdobyć doświadczenia w handlu morskim, a będzie musiało stoczyć walkę z wytrawnym i doświadczonym konkurentem niemieckim, mającym już za sobą długoletnie i wielostronne doświadczenie. Trudności te jednak powinny być pokonane i niezawodnie pokonane będą, a akcja przygotowawcza do tego musi być rozpoczęta już zawczasu.

Przed przemysłem polskim również powstaje doniosłe zadanie; w zakres robót rządowych w porcie nie wchodzi budowa w Gdyni zakładów okrętowych, które jednak są niezbędne w porcie, tak dla tego, że dobrze urządzony port powinien zabezpieczać uczęszczającym do niego statkom możność dokonania napraw, jak również dlatego, że z powstaniem portu własnego stworzą sie sprzyjające warunki do powstania ojczystej żeglugi, co spowoduje potrzebę budowy statków morskich. Sprawa ta również winna zwrócić

na siebie uwagę przemyslu polskiego, który nie powinien dać się wyprzedzić przez firmy obcokrajowe.

Należy zaznaczyć, że poruszone sprawy znajdują już zrozumienie firm polskich, umiejących patrzeć w przyszłość, i po udanej próbie naładowania w Gdyni w r. 1923 statku oceanicznego „Kentucky" kilka firm polskich już założyło w Gdyni swe placówki i zamierzają już w roku bieżącym rozpocząć ruch przez Gdynię, jakkolwiek obecnie Gdynia jest jeszcze bardzo daleka od tego czem ma być, nie daje dla żeglugi szeregu elementarnych udogodnień i nie może być uważana za port. Daje to prawo sądzić, że kupiectwo polskie nie zaniedba sprawy i spełni wszystko, co od niego będzie zależało, aby Gdynia stała się prawdziwie polskim portem i kolebką polskiego handlu morskiego, stworzonego o siłach własnych.

Inż. P. Bomas.

W przededniu utworzenia giełdy drzewnej w Bydgoszczy.

Wśród towarów eksportowych Polski, drzewo we wszelkich swych postaciach zajmuje miejsce naczelne, stanowiąc bardzo wydajną pozycję w naszym bilansie handlowym. Dość wskazać, że według danych Głównego Urzędu Statystycznego, za pierwsze dziesięć miesięcy ubiegłego roku wywieziono z Polski:

drzewa surowego — 1,517,042 tony, stanowiących równowartość 43,852 tys. fr. zł.;

półfabrykatów z drzewa — 932,568 ton, o wartości 60,383 tys. fr. zł., oraz

wyrobów z drzewa — 28,828 ton, stanowiących 10,165 tys. fr. złotych.

Ogółem więc suma wartości wywiezionego drzewa surowego, półfabrykatów i wyrobów gotowych z drzewa wyniosła 114,400,000 franków złotych na ogólną wartość wywozu z Polski obliczona w wysokości 1,021,098 tys. fr. zł., czyli że artykuł ten stanowił przeszło 11% wartości wszystkich wogóle wywiezionych z Polski towarów.

Nic też dziwnego, że oddawna już istniały projekty utworzenia giełdy drzewnej bądź to w Warszawie, bądź we Lwowie lub Bydgoszczy. Z pośród tych projektów najrychlej dojdzie do realizacji zamiar utworzenia giełdy w Bydgoszczy, której statut w najbliższych dniach zostanie podpisany przez Panów Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

Bydgoszcz, jako siedziba przyszłej giełdy, jaknajszczęśliwiej nadaje się do tego celu, będąc zdawna już ośrodkiem handlu i przemysłu drzewnego, utrzymanego na bardzo wysokim poziomie. Utworzenie giełdy w tej miejscowości niewątpliwie przyczyni się do jeszcze większego rozrostu tej gałęzi handlu i przemysłu, a pozatem stworzy pewną przeciwwagę i odciążenie Gdańska, gdzie obecnie koncentruje się prawie że całkowity najpoważniejszy handel polskim drzewem, przyczyniając się ponadto do przeciążenia w pewnych momentach portu gdańskiego, zwłaszcza, gdy handel ten przy częstych strajkach robotników, zatrudnionych na składach, napotyka na trudne do przezwyciężenia przeszkody.

Położenie Bydgoszczy nad rozgałęzieniem dróg wodnych, dających możność skierowania drzewa bądź przez port Gdański, bądź też przez Szczecin, uniezależnia kupca od przykrych niespodzianek w postaci zahamowania transportu na skutek strajków robotników gdańskich, bynajmniej niewnikających w istotną wartość nieprzerwanego przepływu transportów przez port w Gdańsku, dający im możność pracy i zarobkowania.

Również i pod względem miejsc składowych znajduje się Bydgoszcz w warunkach bardzo korzystnych, gdyż posiada doskonale rozbudowany port drzewny, liczący około 95 hektarów powierzchni, w którym może znaleźć pomieszczenie do 300,000 metrów kub. drzewa. Wprawdzie zasadniczo posiadanie miejsc składowych nie jest warunkiem koniecznym dla istnienia giełdy drzewnej, gdyż i handel na giełdzie jest uniezależniony od oględzin drzewa na miejscu, jednakże w niektórych wypadkach, zwłaszcza, gdy chodzi o specjalne gatunki, przeznaczane na eksport, blizkość miejsc składowych może stanowić znaczne ułatwienie. Ważnem też jest, że posiadając połączenia kolejowe i wodne i będąc miejscem przeładunkowem, Bydgoszcz może stanowić wybitne miejsce dalszej przeróbki drzewa, dostosowanej już do żądań kupującego.

Właśnie ta ostatnia okoliczność w połączeniu z utrudnieniami wywozu drzewa surowego

może spotęgować znaczenie Bydgoszczy, dokąd może być kierowane drzewo surowe i tu poddawane obróbce, przez co praca, dokonywana dotychczas częstokroć dopiero w Gdańsku, zostanie dokonana w Polsce, co da zatrudnienie licznym rzeszom polskiego robotnika, niedopuszczanego dotychczas do pracy w Gdańsku.

Tak więc wszystkie powyższe okoliczności przemawiają za tem, aby jaknajrychlej powstała giełda drzewna w Bydgoszczy, który posiada solidnych i doświadczonych kupców drzewnych, doskonale orjentujących się na rynku wewnętrznym i zagranicznym, ponadto, będąc poważnym ośrodkiem przemysłowym, posiada również doskonałe warunki składowe i transportowe. W ten sposób giełda drzewna w Bydgoszczy, przy udziale fachowo wyrobionego elementu kupieckiego, stać się może bardzo pożytecznym regulatorem cen drzewa w kraju oraz poważnym czynnikiem w naszym eksporcie drzewa zagranicę.

Wreszcie, co się tyczy statutu giełdy, to ten oparty jest na przepisach ustawy z dnia 20 stycznia 1921 r., o organizacji giełd w Polsce i pod tym względem ustanawia strukturę giełdy i warunki członkowstwa w sposób identyczny, jak to dokonano na innych giełdach towarowych w Polsce. Również przepisy, dotyczące władz giełdy nie stanowią tu odchylenia. Rada Giełdy składać się będzie na razie z 12 osób, przyczem Ogólne Zebranie ma prawo zwiększać tą liczbę do 24 osób.

Obrót giełdy drzewnej w Bydgoszzzy obejmuje handel drzewem w stanie obrobionym i nieobrobionym oraz masowymi wyrobami drzewnymi.

Ponadto na Giełdzie mogą być dokonywane interesy pomocnicze, powstające w związku z tym handlem, a mianowicie: ubezpieczenie, przewóz, lombardowanie, pośredniczenie, spedycja, przyjmowanie na skład i t. p.

Z chwilą zatwierdzenia statutu, wymogi formalne powstania giełdy zostaną dopełnione.

Dalsza akcja zależeć będzie od energji i sprawności sfer kupieckich i przemysłowych z danej gałęzi. Wyżej wspomnianych zalet sferom tym nie zbywa, wobec czego możemy spodziewać się pomyślnego rozwoju giełdy i jaknajlepszych rezultatów jej działalności.

As.

Kosztowność pośrednictwa w imporcie towarów do Polski.

W stronach Zachodnio-Europejskich z dobrze organizowanym aparatem handlowym (druki przewozowe, składy, elewatory, banki, kredyt i t. d.) import towarów pochodzenia obcego odbywa się przy minimalnej ilości pośredników i konsument nabywa towar po cenach minimalnych.

W Polsce zaś zanim towar importowany do nas, dostanie się do rąk naszego konsumenta, przechodzi przez całą kolejkę nieraz niezbędnych pośredników.

Na szczególną uwagę pod tym względem zasługują towary kolonjalne, sprowadzanie których obchodzi się bardzo drogo, ponieważ, jak to wyświetlił w swoim artykule, pomieszczonym w № 26/27 ub. r. „Tygodnika Handlowego“ p. Wartalski, w imporcie takowych uczestniczy długa kolejka pośredników, złożona niemniej jak z 10—12 stopni, zawdzięczając czemu polski konsumet nabywa towar po cenach znacznie wygórowanych.

Pragnąc wyświetlić, ile my przepłacamy choćby w przybliżeniu pośrednikom za towary kolonjalne*), sprowadzenie do nas nie bezpośrednio ze stron pochodzenia takowych, a ze stron pośredniczących, my wzięliśmy tylko 9 kolonjalnych towarów, — ryż, kawę, kakao, herbatę, bawełnę, wełnę, jutę, tytuń, korzenie i przyprawy i opracowaliśmy import takowych za 2 okresy—10 mies. 1922 r. i 10 mies. 1923, w rezultacie czego otrzymaliśmy następujące zestawienia statystyczne dla każdego z wyżej wymienionych towarów.

1) **Ryż**. — Ogółem import.
w 1922 r. 188,754 kw. — 5,352 tys. fr. szw.
w 1923 r. 139.733 kw. — 4.779 tys. fr. szw.

Państwa produkujące ryż.	1922 r.	Stosunek procentowy	1923 r.	Stosunek procentowy
Anglja i Kol. . .	55,000	29,0	70,425	50,0
Brazylja	31,082	16.4	6,794	4,8
St. Zjednoczone .	23,110	12,2	6,829	4,9
Włochy . . . ,	10,902	5,7	5,377	3,8
Japonja	10,738	5,6	2,373	1,7
Holandja i Kol. .	9,052	4,8	4,049	2.9
Chiny	6,156	3,2	1,958	1,4
Francja i Kol. . .	396	„	1,029	„
Argentyna . . .	248	„	„	„
Razem .	146,683	77,9	98,854	70,8
pośredniczące				
Niemcy	26,346	14,1	40,178	28,7
Gdańsk	11,322	6,0	147	„
Czechy	1,726	„	123	„
Austrja	1,533	„	329	„
Razem .	40,927	20,1	40,777	24,9

*) Przepłata za pośrednictwo przyjęta dla wszystkich towarów dowolnie 20% od ogólnej wartości towaru.

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 20,0% wszystkiego ryżu, a w 1923 r. — 25,0%. Przepłaciliśmy: w 1922 r.—214 tys. fr. szw., w 1923 r. — 239 tys. zł. polsk.

2) **Kawa**. — Ogółem import.
w 1922 r. 46,038 kw. — 6,105 tys. fr. szw.
w 1923 r. 43,459 kg. — 5.544 tys. zł. pol.

Państwa produkujące kawę.	1922 r.	Stosunek procentowy	1923 r.	Stosunek procentowy
Brazylja	24.762	53,8	19,443	42,3
Anglja i kol. . .	4,396	9,5	3,897	8,8
Holandja i kol. .	3,924	8,5	4,848	11,2
St. Zjednoczone .	1,929	4,0	2,213	5,1
Guatemala . . .	1,822	3,9	1,228	2,7
Japonja	289	„	„	„
Francja i kol. . .	143	„	48	„
Chiny	„	„	103	„
Argentyna . . .	„	„	74	„
Razem .	37,265	81	31,854	73,2
pośredniczące				
Niemcy	4.681	10.0	8,304	19,1
Gdańsk	1,980	4,3	74	„
Włochy	544	„	212	„
Austrja.	443	„	348	„
Danja	82	„	1.307	3,0
Czechy	„	„	276	„
Szwecja	„	„	198	„
Razem .	7,186	15,6	10,719	24,6

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 15,6% wszystkiej kawy, a w 1923 r. — 24,6%. Przepłaciliśmy: w 1922 r. — 195 tys. fr. szw., w 1923 r — 177 tys. zł. polskich.

3) **Kakao**. — Ogółem import.
w 1922 r. 31.392 kw. — 3.859 tys. fr. szw.
w 1923 r. 37.435 kw. — 3.277 tys. zł. polsk.

Państwa produkujące kakao.	1922 r.	Stosunek procentowy	1923 r.	Stosunek procentowy
Holandja i Kol. .	12,575	40,0	15,102	40,4
Anglja i Kol. . .	7.973	25,4	6.784	18,1
Brazylja	2,493	8,0	1,061	2,8
St. Zjednoczone .	2,449	7,8	2,300	6,1
Francja	1,395	4,4	1,720	4,6
Kol. Portug. w Afr.	319	1,0	29	„
Wenezuela . . .	289	„	„	„
Razem .	27,493	87,6	26,996	72,2
pośredniczące				
Niemcy	2,431	7,7	7,333	19,6
Gdańsk	562	1,8	„	„
Włochy	353	1,1	536	1,4
Danja	324	1,0	986	2,6
Szwajcarja . . .	„	„	157	„
Austrja	„	„	145	„
Czechy . , . . .	„	„	50	„
Razem .	3.670	11,6	9,207	22%

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 11,6% wszystkiego kakao, a w

1923 r. — 12%. Przepłaciliśmy: w 1922 r. — 93 tys. fr. szw., w 1923 r. — 77 tys. zł. polsk.

4) **Herbata**. — Ogółem import.

w 1922 r. 17.964 kw. — 5.462 tys. fr. szw.

w 1923 r. 21.389 kw. — 7887 tys. zł. polsk.

Państwa produkujące herbatę	1922 r.	stosunek procentowy	1923 r.	stosunek procentowy
Anglja i kol.	9,594	53,3	10,207	47,7
Chiny	3,369	18,7	5,094	23,8
Holandja i kol.	2,036	11,3	2,838	13,3
Brazylja	368	2,0	70	„
St. Zjednoczone	198	„	176	„
Japonja	105	„	55	„
Razem	15,670	87	18,440	86,1
pośredniczące				
Niemcy	964	5,3	2,348	11,0
Gdańsk	644	3,6	3	„
Włochy	292	1,6	308	1,4
Austrja	283	1,6	108	„
Razem	2,182	12,1	2,767	13,0

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 12% wszystkiej herbaty, a w 1923 r. 13%. Przepłaciliśmy: w 1923 r.—131 tys. fr. szw., w 1923 r. — 205 tys. zł. polskich.

5) **Bawełna**. — Ogółem import.

w 1922 r. 516.265 kw. — 95.167 tys. fr. szw.

w 1923 r. 431.678 kw.—107.957 tys. zł. polsk.

Państwa produkujące bawełnę	1922 r.	stosunek procentowy	1923 r.	stosunek procentowy
St. Zjednoczone	416,226	80,6	353,001	82,0
Anglja i kol.	35,320	6,8	40,376	9,3
Francja i kol.	9,912	1,9	5,614	1,3
Argentyna	2,346	„	1,505	„
Brazylja	1.879	„	1,143	„
Holandja i kol.	355	„	763	„
Chiny	244	„	477	„
Japonja	109	„	„	„
Razem	466,391	90,3	402,879	93,0
pośredniczące				
Niemcy	26,409	5,1	19,162	4,4
Austrja	13,847	2,7	3,234	„
Czechy	2,906	„	3,393	„
Szwajcarja	2,140	„	255	„
Belgja	2,075	„	239	„
Włochy	932	„	2,278	„
Danja	269	„	238	„
Razem	48,578	9,4	28,799	6,6

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 9,4% wszystkiei bawełny, a w 1923 r. — 6,6%. Przepłaciliśmy: w 1922 r. 1789 tys. r. szw., w 1923 r. — 1425 tys. zł. polsk.

6) **Juta**. — Ogółem import.

w 1922 r. 73.122 kw. — 4.837 tys. fr. szw.

w 1923 r. 86 527 kw. — 4.856 tys. zł. pols.

Państwa produkujące jutę	1922 r.	stosunek procentowy	1923 r.	stosunek procentowy
Anglja i kol.	63,331	86,6	61,277	71,
St. Zjednoczone	2,504	3,4	1,973	2,2
Francja i kol.	1,740	2,4	1,110	1,2
Razem	67,575	92,4	64,360	74,4
pośredniczące				
Niemcy	5,469	7,5	21,390	24,7
Austrja	„	„	501	0.8
Czechy	„	„	166	0,8
Razem	5,469	7,5	22,057	25,6

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 7,5% wszystkiej juty, a w 1923 r. 25,5% Przepłaciliśmy: w 1922 r. 73 tys. fr. szw., a w 1923 248 tys. zł. polsk.

7) **Tytuń**. — Ogółem import.

w 1922 r. 87,390 kw. — 19,190 tys. fr. szw.

w 1923 r. 106,216 kw. — 21,660 tys. zł. pol.

Państwa produkujące tytuń	1922 r.	stosunek procentowy	1923 r.	stosunek procentowy
Holandja i kol.	23,148	26,5	26,184	24,6
Turcja	18,379	21,0	14,723	13,8
Bułgarja	15.917	18,2	11,843	11,1
St. Zjednoczone	10,038	11,5	9,922	9,3
Grecja	6,768	7,7	7,566	7,1
Francja i kol.	2,437	2,8	189	„
Anglja i kol.	1,690	1,9	1,341	1,2
Rumunja	169	„	„	„
Rosja i kol.	„	„	3,311	3,1
Węgry	„	„	4,472	4,2
Brazylja	„	„	886	„
Razem	78,596	90,0	80,437	75,7
pośredniczące				
Niemcy	5.827	6,6	23,426	22,1
Belgja	998	1,1	445	0,9
Danja	452	„	651	„
Gdańsk	230	„	110	„
Razem	7,507	8,6	24.632	23,2

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 8,6% wszystkiego tytoniu, a w 1923 r.—23,2%. Przepłaciliśmy: w 1922 r. 330 tys. fr. szw., w 1923 1005 tys. złp.

8) **Korzenie, przyprawy**.—Ogółem import.

w 1922 r. 25.159 kw. — 2.473 tys. fr. szw.

w 1923 r. 18.851 kw. — 2.629 tys. zł. polsk.

Państwa produkujące korzenie	1922 r.	stosunek procentowy	1923 r.	stosunek procentowy
Anglja i kol.	6,554	26,0	5,113	27,1
St. Zjednoczone	5,742	22,8	546	3,0
Włochy	2,396	9,5	1,343	7,1
Brazylja	1,349	5,3	71	„
Holandja i kol.	1,228	4,8	2,105	11,2
Hiszpanja	239	„	460	2,4
Turcja	212	„	98	„
Chiny	121	„	162	„
Francja	89	„	491	„
Rumunja	„	„	165	„
Guatemala	„	„	70	„
Węgry	„	„	73	„
Argentyna	„	„	33	„
Razem	17,930	71,2	10,730	57 0

pośredniczące				
Niemcy	4,168	16,5	7,072	37,5
Gdańsk	1.334	5,3	"	"
Belgja	766	3,0	"	"
Norwegja	216	"	21	"
Estonja	138	"	"	"
Danja	57	"	43	"
Czechy , ...	"	"	387	2,0
Austrja	"	"	403	2,1
Razem .	6,679	26,5	7,926	42,0

W 1922 r. otrzymaliśmy od państw pośredniczących 26,5% tych towarów, a w 1923 r. — 42%. Przepłaciliśmy: w 1922 r. — 131 tys. fr. szw., w 1923 — 221 tys. zł. polsk.

Ogółem we wszystkich wymienionych towarach przepłaciliśmy: w 1922 r. — 2956 tys. fr. szw., a w 1923 r. — 3497 tys. zł. polsk.

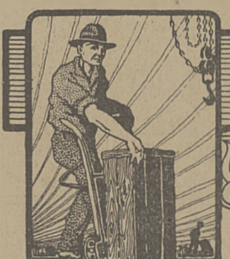
Dołączając do tych towarów wełnę, sprowadzoną z Niemiec (w 1922 r. 8,3% całego importu takowej wartości 66400 tys. fr. szw., a w 1923 r. — 27% od 64 580 tys. zł. polsk.), otrzymamy, że tylko na wymienionych towarach przepłaciliśmy państwom, pośredniczącym w imporcie: w 1922 r.— *4058 tys. fr. szw.* a z 1923 r. — *7084 tys. zł. polsk.*

A propos musimy zaznaczyć, że śród państw, pośredniczących w dostawie nam kolonjalnych towarów, trzymają prym Niemcy, które nam dały w %:

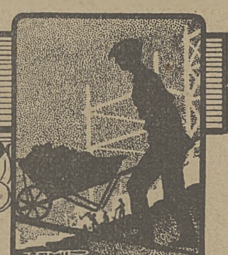
	w 1922 r.	w 1923 r.
Korzeni i przypraw	16,5	37,5.
ryżu	14,5	28,7.
wełny	8,3	27,0.
juty	7,5	24,7.
tytoniu	6,6	22,1.
kakao	7,7	19,6.
kawy	10,0	19,1.
herbaty	5,3	11,0.
bawełny	5,1	4,4.

Jedyny wyjątek stanowi bawełna, przywóz której z Niemiec w 1923 r. zmniejszył się stosunkowo, albowiem spadł z 5,1% do 4,4%, lecz to tłomaczy się częściowo tem, że w 1923 roku wogóle zmniejszył się przywóz bawełny ze wszystkich stron zaatlantyckich i podzwrotnikowych, oraz tem, że nasi przemysłowcy tekstilni znaleźli nowy rynek bawełniany-Egipt, skąd bezpośrednio po raz pierwszy sprowadzili w 1923 r. przeszło 16 tys. kwint bawełny.

A. Klepper.

Zagadnienie pracy.

W dyskusji publicznej na temat ustroju gospodarczego Polski rozbrzmiewają coraz głośniej nawoływania do przeprowadzenia gruntownej rewizji poglądów na zagadnienia pracy. Punktem wyjścia są tu względy wyłącznie ekonomiczne, nie zaś socjalne, lub zawodowo-klasowe. Idzie mianowicie o to, jakie miejsce zajmuje obecnie praca, jako część kosztów w produkcji doby powojennej.

Zagadnienie to nie jest ograniczone wyłącznie do jednego kraju, lub do jednej części świata: jestto kwestja, w całem znaczeniu tego wyrazu, wszechświatowa. Wszystkie kraje na całej kuli ziemskiej, odczuwają, aczkolwiek w stopniu może nierównym, zmiany, jakie zaszły w stosunku pracy do produkcji, lub, mówiąc ściślej, w stosunku kosztów pracy do kosztów produkcji, t. j. wytworzenia danego towaru. Badania statystyczne stwierdzają zgodnie, że jeżeli porównać obecny koszt pracy (wraz z jej wydajnością), z kosztem przedwojennym—obecna pozycja pracy okaże się znacznie większą.

Na pierwszem miejscu postawić należy zmniejszoną wydajność pracy. Jej przyczyna nie jest dokładnie ustalona. Przytaczane są: wyczerpanie przez wojnę, ubytek najlepszych sił wytwórczych, poległych, lub okaleczonych na polach bitew, specjalna polityka związków zawodowych i wogóle organizacji robotniczych, obliczona na zmniejszenie liczby bezrobotnych, i t. d. Być może, iż przyczyny te nie są bez wpływu, ale nie ulega też wątpliwości, że nie zawsze tłumaczą one dostatecznie jasno istotę rzeczy. Dlaczego wydajność pracy zmniejszyła się także w krajach, które wcale wojny nie prowadziły, a nawet wzbogaciły się wskutek specjalnych konjunktur wojennych?

Trudniej jest dokładnie ustalić koszt robocizny, wyrażany w pieniadzach. Porównanie z czasami przedwojennymi jest utrudnione o tyle, że nie zawsze znaleźć można wspólną podstawę do porównania. Złoto, niemal powszechnie uważane i używane za tę podstawę, samo nie pozostało niezmienione co do ceny wartosci, a to wskutek zmian w ilości w zdobyciu i popytu. Zboże (żyto, pszenica) jeszcze mniej służyć mogą za taką podstawę

Jednakowoż, pomimo trudności w dokonaniu dokładnych obliczeń, powszechnie uchodzi za rzecz pewną, że niektóre płace, zwłaszcza na najniższych szczeblach i stopniach, dorównały stawkom przedwojennym, a nawet niekiedy je przewyższyły.

W ostatecznym wyniku ceny towarów poszły w górę, nietylko z powodu zmniejszonej podaży, zwiększonego ryzyka walutowego, machinacji spekulacyjnych — lecz również wskutek nieproporcjonalnie podwyższonych kosztów robocizny. Ponieważ zaś najbardziej aktualną kwestją jest obecnie obniżenie cen, przeto muszą być kolejno obniżane wszelkie poszczególne części składowe towaru, a więc i koszt robocizny. Odbywa się to już w tych krajach, gdzie są ruchome skale płac, uzależnione od wysokości wskaźników cen towarów, głównie cen detalicznych.

Jeszcze ważniejszą atoli jest sprawa powiększenia wydajności pracy, łącznie z przedłużeniem dnia roboczego. Podług zgodnej opinji kół kompetentnych, ustalenie z góry jednakowej długości dnia pracy dla wszystkich działów wytwórczości jest zamierzeniem, skazanem na niepowodzenie, lub szkodliwem dla wyników produkcji. W niektórych działach wytwórczości jest ośmiogodzinny dzień pracy zbyt długi, w innych natomiast zbyt krótki. Dogmat ośmiogodzinnego dnia pracy jest zatem tylko przekazanem przez rutynę hasłem demagogicznem, bezwzględnie szkodliwem dla wszystkich — i dla robotników również, także zmuszonych do płacenia nadmiernie wysokich cen za towary i produkty. Niestety, dogmat ten uważany jest jeszcze w pewnych kołach za nietykalną świętość...

Zagadnienie pracy jest szczególnie ważne w Polsce ze względu na współzawodnictwo na rynku wszechświatowym. Polska obchodzi najwięcej świąt na całej kuli ziemskiej. Polska jest również niemal jedynem państwem, w którem praca ponad 8 godzin jest przestępstwem, karanem przez prawo. A ostateczny wynik tego układu stosunków jest taki, że coraz większa ilość towarów polskich znika z rynków wszechświatowych, ustępując miejsca towarom tańszym i pomnażając w kraju ilość bezrobotnych.

Oczywiście, zagadnienie jest zbyt rozległe, aby je można było w ramach niniejszych uwag wyczerpać. Na razie idzie o to, aby rozszerzyć dyskusję publiczną na temat powyższy, jako jeden z najważniejszych w całokształcie naszych zadań gospodarczych.

T. W-ski.

KRONIKA KRAJOWA

PRZEMYSŁ

Udział Państwa w przedsiębiorstwach o kapitale mieszanym.

Państwo polskie posiada udziały w niektórych przedsiębiorstwach o kapitale mieszanym. Do takich należą: kopalnie skarbowe na Śląsku, państwowa huta srebra i ołowiu w Strzybnicy, Tow. eksploatacji soli potasowych w Stebniku i Kałuszu i międzymiastowe gazociągi. Z przedsiębiorstw tych państwowa huta srebra i ołowiu w Strzybnicy wydzierżawiona jest spółce akcyjnej, której połowa akcyj za nominalną sumę 25 miljonów mkp. należy do skarbu Państwa. Tenuta dzierżawna od Tow. soli potasowych w Kałuszu wynosi 7 proc. od produkcji, co stanowi 420 ton rocznie; czynsz dzierżawny z kopalni skarbowych „Skarboferma" wynosi 8 proc. od dochodu brutto, co stanowi 40 miljardów mkp. Czynsz dzierżawny za Stebnik wynosi 7 proc. od wyprodukowanych soli potasowych. Wreszcie udział skarbu w międzymiastowych gazociągach wynosi w roku 1923 103.555 akcyj.

Walka z kryzysem przemysłowym.

W celu złagodzenia kryzysu przemysłowego komitet ekonomiczny ministrów uznał za niezbędne: ażeby ministerjum skarbu obniżyło podatek obrotowy do 1 proc. od eksportu niektórych artykułów przemysłowych: aby uchylono opłaty wywozowe od produktów naftowych, pobierane przez kontrole skarbowe przy rafinerjach w przypadkach wypuszczenia wagonów, przeznaczonych na eksport: ażeby ministerjum pracy i opieki społecznej wywołało jaknajszybsze uchwalenie przez sejm zmian projektu ustawy, mających ograniczyć liczbę świąt do 8-miu; aby częściowo obniżyć podatek węglowy od węgla, zużywanego przez huty żelazne, cynkowe, ołowiane, fabryki cementu, huty szklane i pewne zakłady chemiczne. Kategorje i wysokość obniżeń ustali ministerjum przemysłu i handlu w porozumieniu z ministerjum skarbu.

Opieka rządu nad przemysłem.

Minister przemysłu i handlu wydał zarządzenie, aby wszystkie urzędowe wnioski o charakterze ustawodawczym, nadpływające z innych ministerstw do opracowania przez ministerstwo przemysłu i handlu, były konsultowane w kontakcie z przedstawicielami sfer gospodarczych. Zarządzenie to ma na celu uregulowanie i sprawne zorganizowanie opieki rządowej nad potrzebami przemysłu krajowego.

Zjednoczenie polskich fabryk gwoździ i drutu.

Trzy fabryki, należące do Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, a mianowicie T-wo Zakładów Metalowych B. Hantke, Belgijska Spółka Akcyjna Warszawskiej Fabryki Drutu, Sztyftów i Gwoździ i Warszawska Fabryka Drutu i Gwoździ „Drut" zawiadamiają, że umowa ich z T-em „Hantomet" wygasła z dn. 1-go lutego i że dla wspólnej komisowej sprzedaży swych wyrobów utworzyły one spółkę z ogr odp. pod powyższą firmą. Dyrektorem zarządzającym Spółki jest p. Jan Kelles-Krauz. Siedziba Spółki mieści się na ul. Traugutta № 2.

Sytuacja w przemyśle łódzkim.

Ankieta wydziału statystycznego w sprawie stanu zatrudnienia w przemyśle włókienniczym w trzecim tygodniu stycznia. obejmujmująca 92.745 robotników, dała następujące wyniki: 6 dni w tygodniu pracowało 7,268 robotników, 5 dni — 1795 robotników, 4 dni — 11025 robotników, 3 dni — 44261 robotników, 2 dni — 24004 robotników, 1 dzień — 165 robotników. Nie pracowało wogóle 4227 robotników. Faktyczna liczba dni roboczych w tygodniu wynosiła 277,639. Przy pełnem uruchomieniu fabryk liczba dni roboczych w tygodniu powinnaby wynosić 556,470. Stosunek zatem procentowy liczby faktycznej do liczby pełnej (teoretycznie) wyraża się cyfra 49,9%. W poprzednich miesiącach procent ten przedstawia się następująco: W połowie października 1923 r. ilość dni roboczych wynosiła 77,5% pełnej ilości w listopadzie 68,5%, a pod koniec stycznia, jak wyżej 49,9%.

W sprawie eksportu kopalniaków do Francji.

Comité Central des Houilleres de France, który sprowadza rocznie około 200.000 m³ drzewa kopalnianego, zwraca uwagę polskich sfer rządowych i przemysłowych, że podniesienie kosztów portowych w Gdańsku, stosowanie ceł wywozowych na drzewo kopalniane i podniesienie polskich taryf kolejowych łącznie z przeniesieniem tego ładunku do wyższej kategorji taryfowej, sprawiają, iż kopalniaki polskie przywiezione do Francji są zbyt drogie, by mogły konkurować z drzewem, pochodzącem z innych krajów.

Przemysł włókienniczy w Łodzi.

W Łodzi uwydatnia się dalsze znaczne ożywienie się w handlu wyrobami przemysłu włókienniczego Do Łodzi masowo zjeżdżają się kupcy z miast prowincjonalnych, którzy nabywają znaczne ilości towarów, szczególnie letnich wyrobów bawełnianych, których brak daje się odczuwać na prowincji. Kupcy ci zgodnie stwierdzają wzmagającą się chęć kupna wśród ludności wiejskiej, wynikająca z faktu stabilizacji waluty i spadku cen włókienniczych. Poszukiwane są szczególnie wyroby lepszych i najlepszych gatunków, których brak zarówno na rynku, jak i w magazynach fabrycznych. W ubiegłym tygodniu niektóre fabryki wyprzedały prawie całkowicie zapasy posiadanych na składach wyrobów. Sprzedaż odbywa się częściowo za gotówkę, częściowo za weksle złotowe, których dyskonto w miejscowym oddziale P. K. K. P. wzmaga się z dnia na dzień i przekracza już liczbę 2,000 sztuk dziennie, na łączną sumę około miljona złotych. W związku z tem daje się zauważyć wstrzymanie dalszej redukcji pracy a nawet częściowe powiększenie liczby dni pracy w tygodniu.

Groźba wygaśnięcia wielkich pieców.

Według ostatnich nadeszłych wiadomości możliwe jest zatrzymanie niektórych wielkich pieców na G. Śląsku. Stoi to w związku z przeżywanym obecnie kryzysem przemysłowym. Zbyt żelaza na rynku wewnętrznym spadł bowiem do minimum podczas gdy import żelaza czeskiego wzrasta w ostatnich czasach bardzo silnie. Wobec tego sprawa cła ochronnego na rzecz hutnictwa krajowego stała się bardzo aktualna i jest rozważana we właściwych sferach rządowych.

KRONIKA KRAJOWA
HANDEL

Rynek metalowy.

Ceny hurtowe na surowce przemysłu metalowego przetwórczego w dn. 14/II 1923 r. w Mkp. za 1 kg. franco wagon st. Warszawa (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi"):

	Mkp.
Surówka odlewnicza „Chlewiska" na węglu drzewnym	392000
Surówka odlewnicza „Stąporków № 1	378000
Surówka odlewnicza Witkowicka № 1	375000
Surówka odlewnicza Szkocka № 1	370000
Złom żeliwny (fragment lany)	220000
Żelazo handlowe krajowe	530000
Bednarka gorąco walcowana	605000
Bednarka zimno walcowana	1025000
Walcówka (drut okrągły od 5½ do 13 mm., kwadratowy od 5¹/₄ do 8 mm)	644000
Blacha (cena zasadnicza)	663000
Koks karwiński	135000
„ górnośląski twardy	119000
„ „ miękki	104000
Węgiel dąbrowski gruby	90000
„ górnośląski „	89000

Ożywienie na rynku łódzkim.

W ostnich dniach dało się zauważyć na rynku łódzkim znaczne ożywienie. Przybyło wielu kupców zamiejscowych, głównie z Warszawy i miast prowincjonalnych. Poszukiwali oni towarów letnich w najlepszych gatunkach. Z wyrobów bawełnianych poszukiwano przedewszystkiem materjałów drukowanych. Z wyrobów wełnianych największym popytem cieszyły się kamgarny. Niektóre magazyny fabryczne zostały całkowicie opróżnione z lepszych gatunków towarów i pozostała w nich tylko część towarów zapotrzebowania masowego. W związku z tem ożywił się nieco ruch produkcji. Zdarzały się wypadki, że niektóre gatunki sprzedawano poniżej cen kosztów. Fakt ten tłomaczy się brakiem gotówki obrotowej co skłania przemysł i handel do realizacji posiadanych zapasów. Ilość gotówki na rynku powiększyła się, czego wyrazem jest, że w dyskoncie prywatnym można dobre weksle złotowe ulokować po 3½ do 4 miesięcznie. Ruch w bankach dyskontowych jest mały.

Statystyka handlu drzewem.

Ogólna przestrzeń lasów w Polsce wynosi około 9.000.000 ha. Roczny przyrost masy drzewnej wynosi około 27.000.000 metrów sześciennych.

Wartość wywozu drzewa zagranicę w 1923 r. wynosi przeszło 5 miljonów funtów szterlingów. Wywozi się 85 proc. drzewa iglastego i 15 proc. liściastego. Spożycie wewnętrzne w 1923 r. wyrosiło na cele odbudowy ekon. 2.500.000 metr. sześc.; na inne potrzeby w kraju — 3,000.000 metr. sześc. Ilość tartaków wynosi 1200 o 1.900 trakach. Tartaki przecierają około 6.000.000 mtr. sześc. drzewa.

Polski eksport. do Francji.

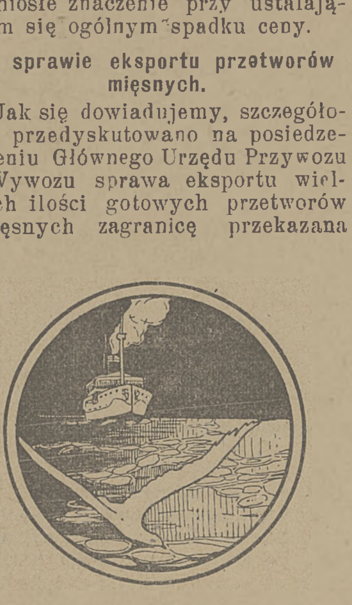
Wartość naszego wywozu do Francji stanowi zaledwie za pierwsze półrocze 1923 r. 2,8 proc. ogólnego wywozu, gdy tymczasem wywóz do Niemiec stanowi 56,2 proc. Z tego względu wartość polskiego wywozu do Francji wynosi zaledwie 71,2 proc. wartości francuskiego przywozu do Polski.

Zniżka cen na żelazo.

Dnia 14-go i 13-go b. m. p. minister przemysłu i handlu odbył konferencje z przedstawicielami hut w sprawie obniżenia cen na żelazo. Przemysłowcy zgodzili się z argumentami przytoczonymi przez p. ministra i obniżyli ceny żelaza od dn. 15 ub. m. o 10 proc. Ma to doniosłe znaczenie przy ustalającym się ogólnym spadku ceny.

W sprawie eksportu przetworów mięsnych.

Jak się dowiadujemy, szczegółowo przedyskutowano na posiedzedzeniu Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu sprawa eksportu wielkich ilości gotowych przetworów mięsnych zagranicę przekazana została do decyzji Komitetowi Ekonomicznemu Rady Ministrów. Co do opłat eksportowych przeważa opinja, że opłat tych pobierać ani ustanawiać nie należy.

Co się wywozi z Polski.

Na ostatniem posiedzeniu zmniejszonego komitetu Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu pozwolono na wywóz: 70 wagonów słodu za pobraniem płaty wywozowej 52 fr. od 10 tonn; 1.125 tonn otrąb jęczmiennych w ramach kontyngyntu; 1,500 tonn cellulozy sulfitowej przez Pabjanicką Fabrykę Cellulozy, według równowartości 7 fr. zł. od 1 tonny opłat wywozowych; 31½ wag. koniczyny w ramach kontyngentu; 600 tonn nasion rzepaku w ramach kontyngentu; 23½ wag siemienia lnianego. Zmniejszony komitet postanowił nie ustalać narazie opłaty wywozowej od korzeni cykorji, natomiast zobowiązać eksportera do przekazania walut zagranicznych, otrzymanych z eksportu, w stosunku 45 dolarów od 1 tonny.

Wystawy w Gdańsku.

Projektowane są w Gdańsku dwie wystawy: pierwsza z nich, rolnictwa wogóle i przemysłu rolnego; maszyn rolniczych, nawozów sztucznych oraz bydła i koni, odbędzie się w dniach 17 — 19 maja r. b. Druga zaś wystawa przemysłu polskiego jest już bliska realizacji i ma szczególnie ważne znaczenie dla Polski — wobec tego, iż znaczna ilość cudzoziemców zaznajamia się z wyrobami polskiemi właśnie w Gdańsku.

Zakaz wywozu towarów.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwalił na wniosek p. ministra przemysłu i handlu wniesienie na listę towarów, zakazanych do wywozu: kory drzewa korkowego nieobrobionej i jej odpadków (tar. celna poz. 78 p. 4a) oraz kory drzewa korkowego mielonej na proszek lub trociny (tar. celna poz. 58 p. 4 b).

Wzrost importu metalów do Polski.

Według statystycznych danych ustalano, że na ogólna ilość 179.802 tonn sprowadzonych w ciągu 10 miesięcy r. b. do Polski wyrobów metalowych, z Niemiec otrzymaliśmy 102,652 tonn, z Czechosłowacji — 25,681 tonn, z Austrji — 16.788 tonn.

KRONIKA FINANSOWA

P. K. K. P. w 1923.

Wyszło z druku sprawozdanie polskiej krajowej Kasy pożyczkowej za rok 1923-ci.

Bilans za rok 1923-ci wykazał czysty zysk w sumie marek polskich 6,031,374 655,219. Zysk ten rozdzielono w myśl ustawy na fundusze rezerwowe, będące do dyspozycji sejmu, a mianowicie:

na fundusz zapasowy
79,374,655,219 mk.

na rezerwę specjalną
4,952,000,000,000 mk.

na fundusz emerytalny
1,000,000,000,000 mk.

Rezerwa specjalna, stworzona na pokrycie możliwych strat kursowych w razie spadku walut obcych i dewiz, została zasilona dodatkową rezerwą w sumie mk. 5 000,000,000,000, zaczerpniętą z dużych zysków na rachunkach zagranicznych „nostro"; ponadto zarachowano na fundusz rezerwowy różnicę kursową, powstałą przy pożyczkach waloryzowanych.

Mimo tych tak korzystnych wyników, koszty handlowe były w roku 1923 niższe, niż w latach poprzednich: koszty te w roku 1921 stanowiły 11 proc. zysku *brutto* a 13 proc. zysku *netto*, w roku 1922-im wynosiły one 8 proc. zysku *brutto* a 12 proc. zysku *netto*, zaś w roku 1923-im wyniosły one tylko 1,5 proc. zysku *brutto* a 7,6 proc. zysku *netto*.

Czynności w centrali i oddziałach zwiększyły się w roku 1923-im przeciętnie o 120 proc., podczas gdy zwiększenie personelu wynosiło 22 proc. Całą nadwyżkę roboty, wykonano dzięki zwiększeniu wydajności pracy pracowników P. K. K. P. Jest to wyrazem zdrowej a zarazem oszczędnej gospodarki.

Zapasy walut w P. K. K. P. rosną.

Dn. 10 lutego r. b. zapasy walut w P. K. K. P. wynosiły 15,875,000 dolarów. W ciągu stycznia i pierwszej dekadzie lutego zapas walutowy P. K. K. P. wzrósł przeszło 6 miljonów dolarów. Napływ dolarów do P. K. K. P. trwa ciągle i zwiększa się z dnia na dzień; w ciągu jednego dnia 15 b. m. skupiono w centrali i oddziałach P. K. K. P. 1,250,000 dolarów. Jest to największa ilość walut obcych, jaką w jednym dniu skupiła P. K. K. P. od chwili swego powstania.

Banknoty złotowe.

Komitet Organizacyjny Banku Polskiego zarządził, aby banknoty złotowe, otrzymane z Paryża i Londynu jeszcze w roku 1919 i 1920 i przechowywane dotąd w magazynach bankowych przy ul. Nowogrodzkiej, były przewiezione do głównego, specjalnie na ten cel przygotowonego skarbca P. K. K. P. Czynność ta została zakończono w zeszłym tygodniu. Wkrótce nastąpi jaknajściślejsze rozsortowanie i przeliczenie przyszłych naszych znaków pieniężnych. Zapas ten jest na najbliższy czas zupełnie wystarczający, gdyż stanowi 1347 skrzyń, zawierających 127,500,000 sztuk różnych banknotów na ogólną sumę 15 miljardów złotych.

Stopa procentowa w P. K. K. P.

Polska krajowa Kasa pożyczkowa podaje do wiadomości, że podwyższono dla kredytów złotowych z dniem 11 lutego 1924 r. dotychczasową oficjelną stopę procentową w sposób następujący: Od weksli z terminem 3-miesięcznym na 12%, od pożyczek terminowych na 16%. od rachunku otwartego kredytu i kredytu towarowego na 16 proc

Prowizja zaliczana na rachunkach otwartego kredytu i pożyczek towarowych o wysokości ½% w stosunku kwartalnym, pozostaje nadal w mocy.

Na rynku łódzkim wyraźnie daje się zauważyć powolne znikanie z obiegu weksli markowych a wzrastanie ilości weksli złotowych. W łódzkim Oddziale P. K. K. P. podaż weksli markowych spadła do minimalnej cyfry kilkuset weksli dziennie. Ostatnio cyfra nie przekraczała 300 sztuk dziennie. Natomiast liczba weksli złotowych przedstawianych do dyskonta dochodzi do 1,200 — sztuk dziennie. Weksle te mają charakter typowych weksli kupieckich i opiewają nawet na drobne sumy kilkuset złotych.

P. K. O. dla pożyczki kolejowej.

Wypuszczona przez Ministerstwo skarbu pożyczka kolejowa zapowiada się jako pierwszorzędny papier lokacyjny. Wysokie oprocentowanie, oparcie na złotym franku, oraz wypuszczenie pożyczki w drobnych odcinkach (od 10 zł. franków), bezwątpienia wpłynie na ogromne spopularyzowanie tej pożyczki. Będzie ona poszukiwana przez najszerszi warstwy drobnych i wielkich kapitalistów. Techniczne trudności jej nabywania, szczególniej, dla prowincji, rozwiązuje Pocztowa Kasa Oszczędności. Wedle ostatnich zarządzeń Prezydjum P.K.O. Biuro Inkas i Zleceń będzie dokonywało zakupu na zlecenie piśmienne uczestników obrotu czekowego i oszczędnościowego. Obligacje zakupione będą przesyłane pocztą pod adresem zakupującego, względnie przechowywane w bezpłatnym depozycie P. K. O. Osoby nie będące uczestnikami obrotów P. K. O. a pragnące bez straty czasu zakupić pożyczkę kolejową, mogą ją również nabywać za pośrednictwem Biura Inkas i Zleceń listownie lub telegraficznie, wpłacając należność w najbliższym urzędzie pocztowym na konto Nr. 500. Zapisy i przedpłaty przyjmuje P. K. O.

Czeki P. K. O.

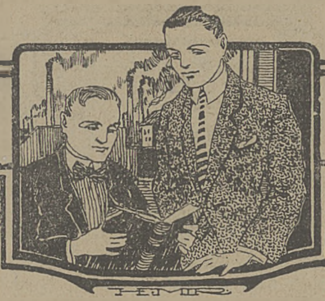
Czeki P. K. O. na Pokrycie podatków opiewać mogą na złote pol. Uczestnicy obrotu czekowego PKO, mogą regulować należności skarbowe przez nadesłanie do P. K. O. czeku przelewowego opiewającego na złote polskie. Ilość złotych na czeku przeliczana będzie przez PKO. na marki po dziennym kursie franka waloryzacyjnego i odpowiednia ilość marek będzie potrącona z konta wystawiającego czek. W razie braku pokrycia P. K. O. pozostawia czek do dnia następnego, przyczem przeliczanie złotych na marki odbywać się będzie według kursu tego dnia, w którym odpis z konta może nastąpić. Czek przelewowy jest ważny w ciągu dni 5-ciu. Po tym terminie, w razie braku pokrycia, czek zostaje anulowany. W ten sposób uczestnicy obrotu czekowego mogą wpłacać należności podatkowe bez straty czasu przy kasach, czek przelewowy bowiem należy przesyłać pocztą.

Jeszcze w sprawie polityki kredytowej P. K. O.

W sferach przemysłowo-handlowych sprawa polityki kredytowej P. K. O. w związku z niektóremi pogłoskami o mających w tym kierunku zajść zmianach, żywo jest dyskutowana. Uwzględniając obecną sytuację gospodarczą i konieczne ograniczenia kredytów, sfery te mają nadzieję, że P. K. O., która potrafiła w najcięższych dla państwa chwilach stanąć na wysokości zadania przyczyni się i obecnie przez umiejętną politykę kredytową do ulżenia ogólnego przesilenia gospodarszego w związku z akcją sanacyjną.

Wobec tego, że wielka część powierzonych P.K.O. wkładów pochodzi ze sfer przemysłowo-handlowych, żądania te tem bardziej są uzasadnione.

Kronika Ustawodawcza.

Pomiary morskich statków handlowych.

Uchwalona przez radę ministrów polska ustawa o pomiarach morskich statków handlowych zastąpi obowiązującą dotychczas na terenie Rzeczypospolitej niemiecką ustawę o pomiarach tychże statków. Wydanie polskiej ustawy było niezbędne wobec konieczności rejestracji statków oraz wobec trudności, napotykanych przez polskie statki handlowe w portach cudzoziemskich, gdzie powoływanie się na obowiązującą u nas niemiecką ustawę nie zawsze było uwzględniane przez obce władze portowe, zwłaszcza angielskie. Ustawa nie zawiera szczegółowych przepisów dokonywania pomiarów, gdyż odpowiednie normy umieszczone będą w przepisach wykonawczych. Pomiary oparte będą na systemie Moorsona, według którego uskuteczniano je dotychczas w innych krajach europejskich.

Ubezpieczenia w walucie złotej.

W „Dzienniku Ustaw" Nr. 10 ogłoszono rozporządzenie min. skarbu z dn. 24 z. m. w sprawie zastosowania stałej jednostki do obliczania sum ubezpieczenia, składek ubezpieczeniowych i świadczeń za pogorzele przy ubezpieczeniu od ognia budowli, podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu w Polskiej dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych. Od 1 stycznia r.b. obliczanie te uskutecznia się we frankach złotych.

Obniżka podatku węglowego.

Na mocy rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 12 b. m. obniżony został podatek od węgla w sposób następujący:

1) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Górnośląskiego na 15% wartości względnie ceny węgla;

2) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Dąbrowskiego jako to: Feliks, Ignacy, Jadwiga, Jerzy, Juljusz, Kazimierz, Koszelew, Paryż, Modrzejów, Reden, Antoni, Czeladź, Grodziec II, Hr. Renard, Jowisz, Saturn, Wiktor na 12,5% wartości względnie ceny węgla;

3) dla węgla kamiennego z kopalń Zagłębia Dąbrowskiego jako to: Klimontów I (Władysław) i Nadreden, oraz z kopalń Piłsudzki i Kościuszko Zagłębia Krakowskiego na 3% wartości względnie ceny węgla;

4) dla węgla kamiennego z wszelkich innych kopalń Zagłębia Krakowskiego oraz z kopalni Silesia na Śląsku Cieszyńskim 3% wartości względnie ceny węgla.

Pożyczka kolejowa.

Na mocy rozporządzenia p. ministra skarbu, wydanego w porozumieniu z p. ministrem kolei, przy sprzedaży serji I-ej 10 proc. pożyczki kolejowe będą przyjmowane, jako wpłaty do wysokości 50% nabywanej kwoty, obligacje 8 proc. państwowej pożyczki złotej z roku 1922-go, według wartości imiennej odcinka złotowego z doliczeniem wartości bieżącego kuponu złotowego. Wartość odcinka markowego i bieżącego kuponu markowego będzie wypłacana w gotówce.

W ten sposób posiadacze obligacji pożyczki złotej z r. 1922, będą mogli zamienić ją na pożyczkę kolejową, oprocentowaną na 11% przytem trzeba zaznaczyć, że frank szwajcarski, na którym jest oparta pożyczka z r. 1922, będzie po kursie nominalnym przyjmowany za frank złoty nowej pożyczki. (Wartość franka złotego jest znacznie wyższa od franka szwajcarskiego).

Pozatem rozporządzenie powyższe ustala, że, przy spłacie kapitału i odsetek za podstawę bierze się kurs franka złotego, nawet wówczas, gdy wypuszczone będą bilety w złotych polskich.

W ten sposób pożyczka kolejowa jest zabezpieczona od wszelkich wahań walutowych.

Opłaty celne.

Na mocy rozporządzenia ministra skarbu z dn. 13 b m. rozporządzenie z d. 13 grudnia 1920 roku o postępowaniu celnem zmienione zostaje w ten sposób, że w wypadkach, w których deklaracje złożono na piśmie, uznano za niezupełną, pobiera się osobno dodatkowo opłatę manipulacyjną.

Wynosi ona: od towarów podlegających opłacie celnej 10 proc. od sumy cła, od towarów wolnych od cła 2 proc. od wartości towaru. Wartość towaru, w razie braku odpowiednich informacji od wysyłającego towar, ustala się według cen rynkowych. Rozporządzenie to wchodzi w życie 15 dnia po ogłoszeniu.

Podział towaru na klasy.

Minister przemysłu i handlu podpisał rozporządzenie, ustalające podział na klasy towarów z uwagi na ustawę o znakach towarowych, oraz podział na klasy t. zw. wzorów i modeli fabrycznych. Na podstawie tych rozporządzeń Urząd Patentowy wykonywa segregację i kontrolę wydawanych świadectw wyłączności na wzory fabryczne oraz znaki towarowe.

W sprawie towarów opłacających cło w złocie.

Rozporządzeniem pp. Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu wniesiono na listę towarów, opłacających cło w złocie związki antymonu: emetyk (winiak potasu i antymonu) fluorek, mleczan i szczawian antymonu, podwójne sole tych kwasów, wreszcie sztuczny siarczanek antymonu.

Opłaty manipulacyjne od eksportu drzewa.

Opłaty manipulacyjne za wydane zezwolenia na wywóz z Polski drzewa nieobrobionego — oprócz osiki — rozpoczynając od 23-go stycznia r. b. wynoszą 0,40 fr. zł. od wagonu 10-tonnowego.

Cło od towarów kolonjalnych.

Koło hurtowników importerów branży spożywczo-kolonjalnej wyjaśnia co następuje:

W nr. 14 *Dziennika Ustaw* ogłoszono podwyżki cła na niektóre artykuły kolonjalne, sprowadzone z zagranicy (kawa, herbata), oraz stawki, jakie opłacać będą artykuły, dotychczas wolne od cła (śledzie), mianowicie herbata o 5 miljonów marek na kilogramie (podwyżka cła wynosi 2,22 zł. na kilogramie, do czego doliczyć należy 5 proc. tytułem opłat manipulacyjnych, oraz conajmniej 20 proc. na opakowanie, herbata bowiem clona jest brutto za netto), kawa o 1.500.000 na kilogramie (podwyżka cła wynosi 60 groszy na kg. plus 5% opłat manipulacyjnych i 20 proc. na stratę przy paleniu kawy), śledzie solone o 15 gr. na kg., wędzone o 20 gr. na kilogramie.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Handel zagraniczny w St. Zjednoczonych Ameryki Półn. w r. 1923.

Rok ubiegły zakończył się w dziedzinie handlu zagranicznego pomyślnie, a saldo na ich dobro wyniosło 375,948,917 dol. głównie dzięki zwyżce w listopadzie i grudniu. W stosunku do roku poprzedniego, w którym zwyżka wywozu wyniosła 719.383.000 dol., cyfry z roku 1923 są oczywiście znacznie niższe. Przyczyna wysokich cyfr w eksporcie listopadowym i grudniowym jest znaczna zwyżka cen bawełny, wywożonej w wielkich ilościach w ciągu miesięcy jesiennych i zimowych. Wartość wywozu w grudniu wyniosła 425 mil. dol., przekroczyła cyfry wszystkich miesięcy od lutego 1921 r.; cyfry importu wyniosły w tymże miesiącu 285 mil. dol., tak, że saldo na dobro St. Zjednoczonych wykazało 140 mil. dol. W ciągu całego r. 1923 cyfry wywozu wyniosły 4.164 831.132 dolarów, importu zaś 1.788.882.215 dolarów. Cyfry importu za grudzień były znacznie mniejsze niż na początku r. 1923 ale większe niż za miesiące przeciętne w r. 1922 i 1921.

Import złota w grudniu wynosił 32.461.266 dol., był zatem większy niż przeciętny w ostatnich miesiącach. Przywóz srebra osiągnął wartość 8 172.301 dol. Wywóz złota wyniósł w grudniu 711.529 dol. W ciągu roku 1923 przywóz złota dobiegł do 322.715.812 dol., wobec 275.169.785 dol. w roku 1922 i 691.248.297 dol. w 1921. Wywieziono złota i srebra wartości 28.643.417 dol. wobec 36.874.894 dol. w r. 1922. Ogólny przywóz srebra w r. 1923 podają na 74.453.530 dol., wywóz zaś na 72 468.789 dol.

Wobec lat poprzednich, zwłaszcza lat wojennych, przewyżka eksportu zmniejszyła się zatem znacznie.

Przyszłe przetargi na wełnę surową w Londynie.

Przetargi na wełnę surową w Londynie odbędą się 11 marca, 6 maja i 1 lipca b. r. O tem, jak bardzo zmalały zapasy wełny australijskiej w ciągu roku ubiegłego, wskazują następujące dane: w dn. 31 grudnia 1922 r. zapasy te wynosiły 913.214 bel, zaś w dniu 30 listopada 1923 roku już tylko 269.193 bel, t. j. w ciągu 11 miesięcy zmniejszyły się o 644.921 bel, a ponieważ na licytacji wełny w grudniu zeszłego roku w Londynie sprzedano 149.000 bel, więc zapasy te, będące do dyspozycji „British Australian och Realisation Association" jeszcze bardziej zmalały. Nie należy jednak uważać sprzedaży wełny na licytacji londyńskiej jako wełny zupełnie usuniętej z podaży, gdyż potencjonalnie podaż jej nie przestaje istnieć i może ona po raz drugi zjawić się na rynku. Pewnem jest nawet, iż część nabytej w ten sposób wełny dostaje się w ręce spekulantów, operujących na zniżkę cen.

Rumuńskie przedsiębiorstwa państwowe.

Według doniesienia Ag. Ec. et Fin. rumuński minister handlu zamierza przedstawić radzie ministrów plan, przewidujący prowadzenie przedsiębiorstw państwowych według zasad gospodarczych przedsiębiorstw prywatnych. Koleje i poczty są z tego planu wyłączone. Wszystkie w ten sposób przekształcone przedsiębiorstwa państwowe mają być kontrolowane przez jeden zarząd, podległy ministrowi finansów. Specjalne zarządzenia mają nadto zapobiedz dopuszczaniu obcych uczestników do przedsiębiorstw państwowych.

Z życia gospodarczego Łotwy.

Łotwa, nie posiadając dotychczas zupełnie przemysłu cukrowniczego przystępuje obecnie do budowy pierwszej cukrowni. Zorganizowane w ostatnich czasach towarzystwo akcyjne rozpoczyna w b. r. budowę cukrowni w Behnen. Projektowana cukrownia ma rozpocząć pracę na jesieni przyszłego roku. Dzienna przeróbka buraków przewidziana jest na początek w wysokości 30.000 pudów. To samo towarzystwo zamierza przystąpić w najbliższej przyszłości do budowy jeszcze dwuch cukrowni z kapitałem wyłącznie łotewskim: jednej w Bańsku, drugiej w okolicy Mitawy. Według badań przeprowadzonych przed w nią przez wielkiego właściciela ziemskiego ks. Lieven w Kurlandii, buraki cukrowe łotewskie nie ustępują co do cukrowności średniej jakości burakom niemieckim, a przewyższają buraki, pochodzące z Wschodnich Prus.

Z handlu drzewnego w Królewcu.

W grudniu r. z. i styczniu r. b. kupcy drzewni w Królewcu nie zawarli prawie żadnych tranzakcyj na zagranicę, wobec bardzo wysokich taryf kolejowych w Niemczech i innych kosztów transportowych. Na rynku krajowym Królewiec napotyka konkurencję kupców drzewnych pomorskich, względnie meklemburskich, którzy ofiarują wygodniejsze warunki dostawy ze względu na mniejszą odległość. W samym Królewcu ruch budowlany zamarł i wskutek tego na rynku drzewnym panuje kompletny zastój.

Litewski handel zagraniczny.

Litewski handel zagraniczny za ostatnie cztery lata przedstawia się jak następuje:

Przywóz w 1920 roku 72.317.000, w 1921 r. 95.332.400, w 1922 roku 76.881.000, w 1923 r. 156.627.200.

Wywóz w 1920 roku 55.199.800, w 1921 r. 57.614.000, w 1922 roku 76.892.400, w 1923 r. 146.794.700.

Wywóz zboża z Rosji.

Według ostatnich danych na 1 stycznia r. b., z całej Rosji wywieziono zagranicę 99 miljonów pudów zboża, w tem udział Ukrainy wyniósł 40 miljonów pudów. Główny objekt wywozu ukraińskiego stanowiło żyto 28 440.000 pudów, pszenica 7,600,000 pud., jęczmień 2.760.000 pudów, inne rodzaje zboża 800.000 pudów. Głównym odbiorcą ukraińskiego zboża były Niemcy 30%, potem Holandja 15% i t. d. Należy zaznaczyć, iż eksport pszenicy musi napotykać nadal na wielkie trudności, z powodu zbyt wygórowanych cen na miejscu.

Rumuński przemysł naftowy.

Rumuńska rada ministrów uchwaliła wniosek ministerjum handlu, domagający się ustanowienia jednolitego typu handlowego dla produktów naftowych na konsumcję w kraju. Wyroby obce dopuszczone będą tylko wtedy, gdy odpowiedzą postanowieniom przewidzianym dla kraju.

Różne.

Rekonstrukcja urządzeń naftowych.

Szereg najpoważniejszych firm naftowych, prowadzących produkcję ropy w Małopolsce, zwróciło się do rządu z postulatem udzielenia zniżek celnych na elektryczne urządzenia wyciągowe, stanowiące kapitalne zagadnienie modernizacji przemysłu naftowego. Urządzenia wyciągowe w kopalniach nafty obecnie oparte są na instalacjach parowych, które wywołują znaczne spalenie ropy i gazu ziemnego i są bardzo kosztowne. Ekonomja zyżycia ropy, której spalenie pod kotłami dosięga dziś 13,000 wagonów obok 200 miljonów metrów sześciennych gazu, czyni sprawę elektryfikacji kopalń ropy niezmiernie aktualną. Elektryczne urządzenia wyciągowe gwarantują nieprzerwaną produkcję przez cały rok.

Kto płaci najwięcej podatków.

Z zestawionych obecnie przez ministerstwo skarbu danych o wpływach podatkowych z poszczególnych okręgów skarbowych, można sobie wyrobić ścisłe zdanie o zdolności podatkowej mieszkańców różnych dzielnic naszego państwa.

Otoż z wyliczeń tych okazuje się, że na każdego mieszkańca przypada w ciągu grudnia r. ub. łącznie podatków bezpośrednich i pośrednich przeciętnie:

W okręgu skarbowym:	mkp.
warszawskim	1.899.000
lwowskim	1.358.000
poznańskim	1.132.000
pomorskim	920.000
krakowskim	724.000
białostockim	598.000
brzeskim	542.000
wileńskim	462.000
kieleckim	457.000
lubelskim	437.000
wołyńskim	370.000

W zestawieniu tem uderza wysunięcie się na pierwsze miejsce poza warszawskim, okręgów: lwowskiego, poznańskiego i pomorskiego, a pozostawanie w tyle krakowskiego, niemniej gęsto zaludnionego i uprzemysłowionego. Wynikałoby z tego, że ludność Polski nie jest równomiernie obciążona podatkami.

Należałoby więc bliżej zbadać te stosunki i wyrównać tak jaskrawe niewłaściwości.

Rybołóstwo morskie.

Ministerjum Rolnictwa podaje do wiadomości, że w listopadzie z. r. 1,087 rybaków na 78 łodziach motorowych i 299 zwyczajnych złowiło ogółem 174,924 kg. ryby wartości, łącznej 16,933,100 mk., w tem łososia 964 kgr., węgorza 3910 kgr. flądry 18,200 kgr., śledzia 40,465 kgr., szprotów 84,160 kgr., innych gatunków ryb 26,625 kgr. Wędzarni było czynnych 18 o 16 piecach. Działalność morskiego urzędu rybackiego między innemi wyraziła się w udzielaniu pożyczek z ramienia państwowego Banku rolnego, w wysokości 46 miljonów mk., z tego w materjałach niezbędnych dla rybołóstwa na 36 miljonów. Pożyczki zaciągnięte przez rybaków w materjałach i gotówce na łączną sumę 1,740,949,978 mk., w czasie od maja do października zostały prawie całkowicie zwrócone. Przydzielono dla wędzarni wagon soli wolnej od akcyzy, do solenia śledzików i szprotów. W okresie tarła uzyskano, zapłodniono i umieszczono w wylęgarni puckiej przeszło 2 miljony ikry *Coregonus lavaretus* (sieja bałtycka).

Jak układano budżet bez deficytu.

Ustawa o naprawie skarbu przewiduje zastosowanie oszczędności niezbędnych dla uniknięcia niedoborów w gospodarce państwowej. Oszczędności te wprowadzą Ministerstwo skarbu drogą układania budżetowych preliminarzy miesięcznych, w których poddawane są analizie najszczegółowsze wydatki wszystkich ministerstw. Tą drogą prowadzona jest stała kontrola nad utrzymaniem równowagi budżetowej, tylko bowiem przez utrzymanie wydatków państwa w ścisłych, z góry nakreślonych granicach i przez nadzorowanie nad akcją dochodową poszczególnych działów gospodarki państwowej można będzie te cele osiągnąć. Wymaganiom tym czyni zadość już preliminarz budżetowy na miesiąc bieżący, który jak w swoim czasie donosiliśmy, sporządzony został prawie bez deficytu, dzięki zastosowaniu jaknajdalej idących oszczędności. Oszczędności te polegają: na skrupulatnej redukcji personelu, przeprowadzonej w porozumieniu z Komisarzem Oszczędnościowym; na ograniczaniu wszystkich zakupów państwowych do minimum, niezbędnego dla zaspokojenia najżywotniejszych potrzeb; na zaniechaniu wszelkich inwestycji niekoniecznych; słowem na ograniczeniu wszystkich wydatków do takich tylko, bez których państwo mogłoby być narażone na znaczne trudności.

Ilość spółek akcyjnych.

Na podstawie ścisłym statystycznych danych zatwierdzono w r. 1923 280 spółek akcyjnych z łącznym kapitałem 49,017.189,400 mkp. Ogółem zaś wpłynęło do zatwierdzenia 417 statutów spółek akcyjnych. Należy zaznaczyć, że pod względem wysokości kapitałów pierwsze miejsce zajmują w wykazie statystycznym przedsiębiorstwa handlowe, następnie chemiczne, budowlane wreszcie spożywcze. Najmniejszy kapitał wypada na komunikację oraz na rolnictwo.

Radjotelefony w Polsce.

Zawiązał się w Warszawie komitet organizacyjny w celu utworzenia spółki akcyjnej pod nazwą „Towarzystwo eksploatacji radjotelefonów w Polsce“. Nowa spółka zamierza wprowadzić i rozpowszechnić w Polsce radjotelefony, aby umożliwić—jak to jest zagranicą — słuchanie koncertów, oper i t. p. we własnem mieszkaniu.

Wzrost wpływów z danin i monopolów.

Wykończone obecnie zestawienie wpływów kasowych z danin publicznych i monopolów w r. 1923 wykazuje niezwykle dodatni systematyczny wzrost tego rodzaju wpływów.

Gdy w I-ym kwartale r. ub podatki bezpośrednie dały 8.136 tysięcy złp., w II im kwartale wzrosły do 10.743 tys. złp., w III-im do 20.519 tys. złp.. w IV-ym zaś do 24.567 tys. złp., dając w sumie 63.965 tys. złp. na sumę tę złożyły się wpływy przedewszystkiem z podatku przemysłowego, który w IV kwartale w tosunku do I-go kwartału zwiększył się 7-krotnie oraz z podatku dochodowego, z którego wpływ stanowił mniej wiecej ¼ wpływów podatków bezpośrednich i w stosunku do preliminarza wpłynął w 64,14 proc.

Ten sam systematyczny wzrost dotyczy podatków pośrednich, które dały w I-ym kwartale 16,838 tys. złp., w II-im 27,253 tys. złp., w III-im 24,710 tys złp. i w IV-ym 24,271 tys. złp. — Ogółem 93,072 tys. złp. w czem wpływy z podatku od spirytusu wyniosły 50,130 tys. złp., od drożdży 18,638 tys.

złp. i oleju skalnego 11,498 tys. złp.

Wpływy z ceł 7,931 tys. złp. w I-ym kwartale, podniosły się w kwartale VI-ym do 11.033 tysięcy złotych polskich.

W podobnym stosunku wzrosły opłaty stemplowe, dając w sumie 34,654 tys. zlp., co stanowi 83,14 proc. preliminarza.

Znakomicie wzrosły opłaty wywozowe, ktore w I-ym kwartale dały w sumie 97,000 złotych, w II-im już 1.338 tys. złp., w III-im 3,261 tys. złp. i w VI-ym 4,574 tys. złotych.

Z monopoli największe wpływy dał monopol tytuniowy: w I-ym kwartale 943 tys. złp., w II-im kw. 6,185 tys. złp, w III-ym kwartale 7,193 tys. złp., w IV kwartale 6,615 tys. złp. — Ogółem wpływ z monopoli stanowił w ciągu roku 36,975 tysięcy złotych polskich.

Inspekcja akcyzowa.

System opodatkowania konsumcyjnego, przy ktorym podatek techniczny nie może być ściągnięty bezpośrednio od konsumenta, a musi być pobierany za pośrednictwem przedsiębiorstw, wyrabiających dany produkt, wymaga nadzwyczaj sprawnej administracji skarbowej. Funkcjonarjusze kontroli skarbowej z jednej strony mogą być narażeni na pokusy ze strony producentów i sprzedawców, z drugiej strony dzięki niedostatecznej znajomości techniki danej produkcji pomimo najlepszych chęci mogą nie zapobiec nadużyciom. Wreszcie znaczna ilość punktów sprzedaży i możliwość tajnej produkcji wyrobów monopolowych i akcyzowych wymaga nadzwyczajnej sprężystości działania. Okoliczności te wymagają od kontroli skarbowej znacznego zasobu znajomości technicznych, sporej dozy inteligencji i przedewszystkiem nadzwyczajnej uczciwości.

Celem uprawnienia tej kontroli utworzono przy Ministerstwie Skarbu inspekcje akcyzową, której zadaniem będzie z jednej strony zapoznanie się przy osobistem zetknięciu w czasie lustracji z jaknajwiększą ilością funkcjonarjuszów kontroli skarbowej, ocenienie stopnia ich uzdolnienia na zajmowanem stanowisku i oddzielenie zgangrenowanych członków od zdrowego ciała, z drugiej zaś strony podzielenie się z młodszymi urzędnikami posiadanemi wiadomościami technicznemi i nabytem w czasie długolotniej służby doświadczeniem.

Wpływy celne.

Do sanacji skarbu w dużej mierze przyczynia się uregulowanie dochodów celnych. Tymczasowy wykaz wpływów celnych za rok 1923 wskazuje systematyczną poprawę. Gdy w styczniu r. z. wpływ z ceł wyrażał się w sumie 3,455,995 franków szwajcarskich, już w połowie roku przekroczył 5 miljonów fr. szw., w grudniu zaś dał — 6,462,241 fr. szw. Najwydatniejszym dla skarbu państwa był kwartał 3-ci, w którym osiągnięto z ceł z górą 18 miljonów fr. szw., w czem w jednym miesiącu wrześniu uzyskano 7,157,375 fr. szwajc. Ogółem w ciągu roku 1923 skarb państwa z ceł otrzymał franków szwajc. 57,656,299,8.

Wpływ waloryzowanych podatków.

Kończone obecnie przez Centralną Kasę Państwową zestawienie wpływów skarbowych za m. styczeń, w którym — jak wiadomo — nastąpiła waloryzacja danin i opłat państwowych, dają już obecnie bardzo dodatni obraz rezultatu obecnego systemu podatkowego. Wpływ waloryzacyjny podatków przekroczył już przewidywania, dzięki czemu preliminarz budżetowy za m. styczeń stał się zupełnie realnym. Zwiększony ten wpływ tłómaczyć należy z jednej strony wiarą społeczeństwa w zamierzenia sanacyjne oraz przeświadczeniem, iż sanacja skarbu zależy nietylko od programu rządowego, lecz i od współdziałania ogółu przez wnoszenie podatków, z drugiej zaś dyktowany był zrozumieniem, iż terminowe, a nawet w wielu wypadkach przedterminowe pozbywanie się ciężaru podatkowego przy waloryzacji jest dla podatników bardzo korzystne. Ten dodatni objaw pospiechu, z jakim wpłacone są podatki, pozwala mniemać, iż miesiąc bieżący przyniesie wyniki jeszcze dodatniejsze. Zwiastunem tego jest sygnalizowanie z wielu Kas Skarbowych dużych wpływów na podatek majątkowy, choć termin pierszwej raty upływał w d. 25 ub. m. W celu łatwiejszego orjentowania się w wpływach podatku majątkowego Centralna Kasa Państwowa z otrzymanych codziennie raportów zestawia sprawozdania.

Podatek dochodowy.

Od 1 maraa 1924 r. podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń w byłej dzielnicy rosyjskiej i austrjackiej winien być potrącony płg. skali następującej:

Liczba porządkowa	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym — ponad	do	Stopa procentowa podatku
	w tysiącach marek		
1	5.256.000	7.008.000	0,3
2	7.008.000	8.760.000	0,4
3	8.760.000	11.388.000	0,5
4	11.388.000	14.016.000	0,8
5	14.016.000	16.644.000	1
6	16.644.000	19.272.000	1,3
7	19.272.000	21.900.000	1,6
8	21.900 000	24.820.000	2
9	24.820.000	27.740.000	2,4
10	27.740.000	30.660.000	3
11	30.660.000	33.580.000	3,6
12	33.580.000	36.500.000	4,2
13	36.500.000	37.960.000	5,4
14	37.960.000	40.150.000	6,6
15	40.150.000	42.340.000	8,4
16	42.340.000	45.260.000	10,2
17	45.260.000	48.180.000	12
18	48.180.000	51.110.000	13,8
19	51.110.000	54.750.000	15,6
20	54 750.000	58.400.000	16,3
21	58.400.000	62.050.000	17,1
22	62.050.000	65 700.000	18
23	65.700.000	69.350.000	18,8
24	69.350.000	73.000 000	19,8
25	73.000.000	76.650.000	20,7
26	76.650.000	80.300.000	21,7
27	80.300.000	83.950.000	22,5
28	83.950.000	87.600.000	23,4
29	87.600.000	131.400.000	24.2
30	131.400.000	175.200.000	25
31	175 200.000	219.000.000	25,9
32	219.000.000	262.800.000	26,7
33	262.800.000	328.500.000	27,6
34	328.500.000	525.600.000	29,4
35	525.600.000	657.000.000	30,6
36	657.000.000	876.000.000	32,4
37	876.000.000		34,2

KRONIKA REKLAMOWA

Czy należy się reklamować w czasie zastoju?

Działo się to w Ameryce, w małem miasteczku prowincjonalnem. Do właściciela jednego z największych sklepów miejscowych zgłosił się przedstawiciel biura reklam i zaproponował mu umieszczenie swego ogłoszenia na specjalnej tablicy, jaka znajdowała się przy wjeździe do owej miejscowości.

Kupiec uśmiechnął się tylko z politowaniem. „Panie drogi — odpowiedział — sklep mój istnieje w tem mieście od dwudziestu lat, zna go każdy mieszkaniec, konkurencji się nie obawiam, po co więc mam marnować pieniądze na reklamę?

„Przepraszam pana — odparł ów agent— może mi pan powie, co to za budynek znajduje się wprost pańskiego sklepu?"

„To jest kościół ewangelicki".

„A dawno on tu stoi?"

„O już chyba dobre 50 lat",

„No widzi pan, ten kościół stoi już tu 50 lat, więc napewno wszyscy go znają, a mimo to codziennie zwołuje do siebie wiernych przy pomocy dzwonu".

Zupełnie to samo dałoby się powiedzieć wszystkim tym naszym kupcom i przemysłowcom, którym się wydaje, że są tak bardzo znani i cenieni, że nie potrzebują reklamy. Wydaje im się, że publicznosć, która jeszcze dzisiaj darzy ich swem zaufaniem, nigdy ich nie opuści, a nowa klijentela przyjdzie sama nie zapraszana i przez nikogo nie zachęcana.

Jedni nie reklamują się dla tych właśnie powodów, inni ponieważ im się zdaje, że posiadają swego rodzaju monopol, a więc że klijentela musi do nich przyjść.

Tym ostatnim mogę odpowiedzieć, że firma Henry Ford w Ameryce, która w istocie posiada swego rodzaju monopol, ponieważ nikt inny nie wyrabia takich dobrych i tanich samochodów, wydaje jednak na reklamę miljony dolarów rocznie. A przecież tak łatwo byłoby mu powiedzieć, że dziesięć milonów posiadaczów „Fordów" stanowią dla tego samochodu uajlepszą reklamę.

W obecnych czasach zwykłym argumentem, jakim operują ludzie nie chcący się reklamować, jest skarga na stagnację, na ciężkie czasy, na brak pieniędzy

Ale to wszystko dowodzi, że właśnie teraz należy się reklamować więcej i usilniej. Przecież pewna stagnacja, jaka bezsprzecznie daje się odczuwać obecnie, nie znaczy wcale, że publiczność zupełnie zaprzestała kupować. Kupuje mniej, kupuje oględniej, ale kupuje I właśnie tę kupującą publiczność należy przyciągnąć do naszego przedsiębiorstwa czy towaru.

Dzisiaj właśnie ta publiczność, która w innych warunkach warunkach nie zastanawiałaby się zupełnie nad wyborem artykułu czy też źródła zakupu, musi być naprowadzona i zasugestjonowana do uczynienia pewnego wyboru. Trzeba jej powiedzieć, że w danem przedsiębiorstwie ceny są niższe, czy też gatunek lepszy, czy wreszcie użyć innego argumentu w zależności od okoliczności, aby tam właśnie przyciągnąć tych, co jednak zdecydowani są na kupno.

Psychologja kupującej publiczności jest zawsze i wszędzie ta sama, czy to w Ameryce, czy w Europie. Da się ona sprowadzić do chęci zrobienia na kupnie dobrego interesu. Jeżeli gospodyni dowie się, że gdzieś na Placu Zbawiciela można dostać cukier o 1000 marek teniej na funcie, to pojedzie tam i straci na tramwaj więcej niż oszczędzi na kupnie.

Pozatem publiczność naogół nie zna się na gatunku towarów nabywanych przez siebie. Zapłaci drożej, sko o wierzy, że gatunek jego jest lepszy. Trzeba więc tylko w niej wyrobić tę wiarę. A jak to można osiągnąć bez reklamy?

Reklamowanie w czasach stagnacji ma dwa cele: jednym jest zaspokojenie bieżących wydatków przez sprzedanie tylko takiej ilości towaru, którąby pokryła swym dochodem niezbędne wydatki, a drugim przygotowanie sobie stałych odbiorców na przyszły, bardziej pomyślny okres.

W pierwszym wypadku kupiec nie liczy na żadne zyski z reklamy. Nie liczy na powiększenie obrotów znaczne, ale tylko na to, że przez utrzymanie sprzedaży na pewnym poziomie będzie w stanie przetrwać krytyczny okres. Tu reklama powinna tylko pokrywać swe koszty.

W drugim zaś wypadku zyskuje on pewną klijentelę, która w normalnych warunkach wcaleby do niego nie trafiła i należy się spodziewac, że skoro konjunktura się poprawi, to już tej klijenteli nie straci.

Co jednak zrobić, aby tę reklamę przystosować do chwili obecnej? Trzeba ją zrobić

ciekawą i aktualną. Przedewszystkiem aktualną, to jest dostosować ją do obecnych warunków.

A więc trzeba walczyć w niej z przekonaniem, że w najkrótszym czasie wszystkie ceny spadną znacznie, że ten, kto czeka. robi dobry interes. Jeżeli wszyscy wstrzymają się od kupna, to fabryki zaprzestaną produkcji, nastąpią strajki i ceny wtedy napewno skoczą w górę. Z tego publiczność sobie nie zdaje sprawy.

Następnie należy rzeczywiście zrobić pewne ustępstwa na rzecz istniejącej konjunktury. Trzeba obniżyć ceny. A o tem należy natychmiast zawiadomić publiczność. Ale nie w ten sposób, aby mogła sobie pomyśleć, że za tą zniżką pójdą następne, ale tak, żeby wiedziała, że trafia jej się okazja korzystnego kupna.

Można zawsze sprzedawać towar bieżący jako „okazyjny“. Można zawsze powiedzieć, że zredukowanie liczby pracowników w sklepie pozwoliło na obniżenie cen, co w połączeniu ze zniżką zrobioną przez fabrykanta danego towaru, daje już bardzo poważne oszczędności dla nabywców.

Wszystko w danym wypadku sprowadza się do dobrze zredagowanego i umieszczonego ogłoszenia. A cały sekret tej umiejętności polega na szczerości. Trzeba w reklamie tej, wszystko jedno, czy to będzie ogłoszenie w pismach, czy cyrkularze rozsyłane klijenteli, przytoczyć te argumenty, jakich używałoby się, gdyby się przemawiało do klijenta osobiście.

„Sprzedaję, bo muszę mieć pieniądze na zapłacenie personelu i pokrycie wydatków handlowych“ — oto hasło obecnej reklamy. I tak jest rzeczywiście. Nie jeden kupiec woli sprzedać taniej, niż nie sprzedać wcale i szukać wysoko-oprocentowanych pożyczek.

Publiczność w to uwierzy i zareaguje, tylko trzeba jej to powtarzać często, wbijać w głowę i w pamięć wszelkimi sposobami.

Reklama ma rację bytu tylko wtedy, skoro się powtarza.

T. Skarzyński.

TERMINY SUBSKRYPCJI SPÓŁEK AKCYJNYCH.

6 lutego.

„Omnium“ Przemysł Naftowy. Bank Akcyjny Hipoteczny we Lwowie.

Hurtownia Winno - Kolonialna Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan. Biuro Spółki w Łodzi. ul. Południowa 28.

„Dziedzice Spółka Naftowa. Biuro Koncernu Naftowego „Dąbrowa“ we Lwowie, Plac Marjacki 8.

8 marca.

„Lignum“. Biuro Zarządu w Warszawie, Królewska 10.

9 marca.

T-wo Producentów Rolnych dla Handlu i Przemysłu. Biuro Zarządu w Ciechanowie.

Przemysł Terpentynowy w Polsce. Biuro Zarządu w Warszawie, Bracka 4, Oddział Banku Narodowego we Lwowie, ul. Akademicka 10, Oddział Banku Związku Spółek Zarobkowych w Radomiu.

„Olkusz“ Fabryka maszyn emaljowanych. Ziemski Bank Kredytowy we Lwowie ul. Jagiellońska 2, oraz oddziały w Krakowie i Warszawie.

Belgijska Sp. Akc. Warszawskiej Fabryki Drutu, Sztyftów i Gwoździ. Biuro Zarządu w Warszawie ul Sienkiewicza 2.

10 marca.

Steinhagen, Wehr i S-ka Fabryka Papieru w Myszkowie Biuro Zarządu w Myszkowie, lub w biurze S-ki w Warszawie, ul. Moniuszki 4.

11 marca.

Syndykat Koszykarski. Wpłaty. Syndykat Koszykarski w Krakowie, Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

12 marca.

Księgarnia Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie. Biuro Zarządu w Wilnie ul. Królewska № 1.

Przemysł Terpentynowy w Polsce. Wpłaty. W Warszawie Biuro Zarządu ul. Bracka 4, we Lwowie oddział Banku Narodowego, w Radomiu oddział Banku Związków Ziemian.

13 marca.

Włocławski Młyn Parowy L. Stern. Wpłaty w Biurze Spółki w Włocławku, ul. Gęsia 34.

15 marca.

„Spółka Stolarska“. Zgłoszenia przyjmuje Bank Przemysłowców w Poznaniu.

19 marca.

„Nafta“. Wpłaty: Warszawski Bank Dyskontowy w Warszawie, oraz we wszystkich oddziałach tegoż.

„Pneumatyk“. Zgłoszenia przyjmują: Polski Bank Krajowy, oddział w Poznaniu, Polski Bank Krajowy w Warszawie Królewska 5, Polski Bank Przemysłowy oddział w Łodzi.

20 marca.

„Maurycy Seydel i S-ka“. Wpłaty: Zarząd Spółki w Warszawie, Senatorska 36 oraz Ziemski Bank Kredytowy w Warszawie, Marszałkowska 151,

„Silesia“ Tow. Ubezpieczeń. Zgłoszenia przyjmują: Tow. „Silesia“ w Bielsku, Śląski Bank Eksportowy w Bielsku, oraz oddziały w Krakowie, Cieszynie i Skoczowie.

„Chybie“ Cukrownia. Zgłoszenia przyjmuje Filja Akcyjnego Banku Hipotecznego w Krakowie.

22 marca.

Polski Syndykat Ogrodniczy. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zarządu w Warszawie.

25 marac

Kluczewska Fabryka Papieru. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zarządu w Warszawie, Moniuszki 4.

31 marca.

„Syndykat Rolniczy“. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zarządu w Krakowie.

KRONIKA AKCYJNA

SPÓŁKI NOWOPOWSTAJĄCE

Centralne Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu. Siedziba w Warszawie. Kap. zakł. mkp. 200 miljonów podzielonych na 20 tys. akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Założyciele: Jan Korwin Krukowski, Izydor Neugoldberg, Bolesław Wojciechowski.

Polskie Towarzystwo Handla Herbatą dawniej Bazyli Perłow i Synowie. Kapitał zakładowy złp. 50 tys. podzielonych na 5 tys. sztuk akcji po złp. 10 wart, nom. Założyciele: Companie de Commerce de The „Wassily Perloff i Fils", Paris. Firma Jerzy Jachimowicz i S-ka w Warszawie. Dr. Arnold Rajcher.

„Papiernia Soczewka", Siedziba w Warszawi. Kapitał zakł. mk. 200 miljonów podzielonych na 200 tys. akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Założyciele: Piotr Kastelan, Dr. Eugenja Kastelanowa, Zygmunt Madaliński

Leśna Spółka „Gaj". Siedziba w Warszawie. Kapitał zakł. złp. 25 tys. podzielonych na 2500 akcji po złp. 10 wart. nom. Założyciele: Mieczysław Grzybowski, Olgierd Korsak, Karol Ostrowicki.

Handlowa Spółka Akc. „Eksport Wschodni". Siedziba w Wilnie. Kapitał zakł. dwa miljardy mkp. podzielonych na 200 akcji po mk. dziesięć miljonów wart. nom. Założyciele: Aleksander Myszkowski, Hipolit Griczewicz, Marjan Strumiłło, Kazimierz Świątecki.

„Babino" Tomachowska Cukrownia. Siedziba w Równem ziemi Wosyńskiej. Kap. zakł. 1 miljard 200 miljonów, podzielonych na 1,200 akcji po mk. 1 miljon wart. nom.

„H. Reicher i S-ka" Tow. Handlowo-Przemysłowe. Siedziba w Warszawie. Kap. zakł. mk. 500 miljonów podzielonych na 50 tys. akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Założyciele: Edward Reicher. Marja Stanisławowa Reicherowa, Ludwik Koral.

Polskie Akcyjne Zakłady Graficzne. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakł. złp. 25 tys. podzielonych na 2500 akcji po złp. 10 wart. nom. Założyciele: Józef Witwicki, Karol Husarski, Romuald Stankiewicz, Józef Adamski, Wiesław Zieliński.

Polskie Zakłady Drzewne. Siedziba we Lwowie. Kapitał zakł. złp. 25 tys. podzielonych na 2500 akcji po złp. 10 wart. nom. Założyciele: Polski Bank Drzewny we Lwowie, Stanisław hr. Mycielski, Kazimierz Przybysławski, Dr. Klemens Sokal.

Spółka Przemysłowo-Leśna. Siedziba w Wilnie. Kap. zakł. mk. 100 miljonów, podzielonych na 10 tys. akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Założycie: Stanisław Brzostowski, Konstanty Rozwadowski, Władysław Miedzianowski.

Spółka Akcyjna dla Handlu i Produkcji Chmielu i Surowców Browarnianych dawniej „M. Weinreb i S-ka". Siedziba we Lwowie. Kap. zakł. złp. 100 tys. podzielonych na 10 tys. akcji po złp. 10 wart. nom. Założyciele: Bank Dyskontowy Warszawski, firma M. Weinreb i S-ka we Lwowie.

Zakłady Rolniczo - Przemysłowe. Siedziba w Białej Podlaskiej. Kap. zakł. złp. 25 tys. podzielonych na 2500 akcji po złp. 10 wart. nom. Założyciele: Syndykat Rolniczy Warszawski, Spółka Akcyjna Handlu Ziemiopłodami, Józef Arnoreaux, Leon Kuczyński.

SPÓŁKI AKCYJNE POWIĘKSZAJĄCE KAPITAŁ.

Przemysł Terpentynowy w Polsce — o mk. 750 miljonów czyli do mk. trzech miljardów, drogą III emisji 75 tys. sztuk akcji po mk. 10 tys. wart. nom. Podział na trzy dawne akcje — jedna nowa po cenie emisyjnej złp. 0,70.

Syndykat Koszykarski — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 300 miljonów drogą V emisji 400 tys. szt. akcji po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia 200 tys. szt. akcji służy właścicielom poprzednich emisji w stosunku do ilości posiadanych akcji. Repartycji pozostałych 200 tys. akcji dokona Zarząd po cenie nie niższej od emisyjnej t. j. 0,2.

Ostrowiecka Budowlana S. A. — o mk. 300 miljonów czyli do mk. 400 miljonów drogą II emisji 3 tys. sztuk. akcji po mk. 100 tys. wart. nom. Podział na jedną dawną — trzy nowe po cenie emisyjnej mk. 400 tys.

Cukrownia „Chybie" — o mk. 150 miljonów czyli do mk. 450 miljonów, drogą II emisji 150 tys. sztuk. akcji po mk. 1 tys. wart. nom. Podział na dwie dawne — jedną nową po cenie emisyjnej złp. 1,25.

Suchedniowska Fabryka Odlewów — o mk. 350 miljonów czyli do mk. 1,050 miljonów drogą V emisji 700 tys. sztuk akcji po mk. 500 wart. nom. Podział na dwie akcje dawne jedna nowa — wzamian dywidendy za kupony.

„Tłocznia" Fabryka Wyrobów Blaszanych — o mk. 1,200 miljonów czyli do mk. 1,800 miljonów, drogą przewalutowania wartości majątku spółki. Akcje zostaną przestemplowane z mk. 1,000 na mk. 3,000 wart. nom.

Kluczewska Fabryka Papieru — o mk. 2,352 miljonów czyli do mk. 2,822,400,000 drogą V emisji 2,352 tys. sztuk. akcji po mk. 1000 wart. nom. Podział na jedną akcję poprzednią — pięć nowych po cenie emisyjnej złp. 0,20.

Polski Syndykat Ogrodniczy — o mk. 900 miljonów czyli do mk. 1,200 miljonów drogą VI emisji 180 tys. akcji po mk. 5 tys. wart. nom., z których 60% akcji imiennych i 40% akcji na okaziciela. Podział na jedną dawną akcję—trzy nowe po cenie emisyjnej złp. 0,20.

Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego — o mk. 150 miljonów czyli do mk. 500 miljonów drogą VI emisji 750 tys. szt. akcji po mk. 200 wart. nom. Pierwszeństwo po nabycia służy właścicielom poprzednich emisji w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej złp. 0,20.

Cukrownia Zakrzówek — o mk. 450 miljonów czyli do mk. 500 miljonów drogą II emisji 450 tys. akcji po mk. 1000 wart. nom. Dotychczasowym akcjonarjuszom przysługuje prawo otrzymania 9 nowych akcji bezpłatnych lub dywidendę w gotowiźnie.

Zakłady Przemysłowe „Spław" — o mk. 250 miljonów czyli do mk. 400 miljonów drogą V emisji 500 tys. sztuk akcji po mk. 500 wart. nom. Podział na trzy dawne—pięć nowych po cenie emisyjnej złp. 0,15.

Towarzystwo Akcyjne Częstochowskiej Fabryki Guzików dawniej Jan i Stanisław Grosman—o mk. 5,904 tys. czyli do mk. 6,681,600 drogą przelania do kapitału zakładowego nadwyżki powstałej z przewalutowania wartości majątku. Dotychczasowe akcje będą przestemplowane na mk. 4640 wart. nom.

KRONIKA GIEŁDOWA

W drugiej połowie lutego r. b. zmiany kursowe na giełdzie pieniężnej w Warszawie były minimalne.

Jest to objaw, niewątpliwie pozostający w związku przyczynowym z dążeniem do ustalenia waluty, a nawet osiągnięciem, w pewnym stopniu, tego ustalenia, gdyż od d 8 lutego r. b kurs dolara nie uległ zmianie. Jest to przy tem kurs najzupełniej realny, gdyż Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa pokrywa wszelkie zapotrzebowania — oczywiście, usprawiedliwione pod względem gospodarczym. Wobec tej, oby jaknajbardziej trwałej stabilizacji, ceny wszelkich walorów giełdowych również nie uległy poważniejszym wahaniom.

Stałość kursów walut obcych i dewiz ma wszelkie widoki trwałości, gdyż P. K. K P. posiada obecnie tak znaczny zasób tych dewiz, jakich nigdy jeszcze nie posiadała. Zasób ten, podług danych urzędowych, przekroczył 20 miljonów dolarów. Największy konsument dolarów — Łódź — nie ujawniała dotychczas popytu większego nad 2 miljony dolarów miesięcznie, a więc rezerwoar dolarowy P. K. K. P. nie jest tak łatwy do wyczerpania, co daje poważną rękojmię stałości kursów na czas najbliższy. Dalsza przyszłość, rzecz prosta, zależna jest jeszcze od innych względów, przedewszystkiem zaś od stanu finansów państwowych, a zwłaszcza równowagi budżetowej i sposobu pokrycia ewentualnego niedoboru.

Stabilizacja na giełdzie nie jest jednak całkowita i nie wyłącza spekulacji, której przedmiotem są: 4% państwowa pożyczka premjowa i przedwojenne 4½% Listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemskiego. Wahania kursów tych walorów bywają dość znaczne. Nie dotyczy to jednak innych obligacji (papierów o stałem oprocentowaniu), na które popyt nie jest i nie może być duży wobec przeciążenia rynku coraz to nowemi pożyczkami państwowemi. Pozatem daje się dobitnie odczuwać brak gotówki obrotowej.

Wobec tego, że realna wartość całego naszego obiegu pieniężnego jest, w stosunku do potrzeb rynku, bardzo niedostateczna, środkami pomocniczemi w wymianie towarowej były waluty obce — niezależnie od rygorów i zakazów. Od pewnego czasu jednak poważne ilości tych walut odpływają z rynku na kupno akcji Banku Polskiego, ulegając na czas pewien unieruchumieniu, aż do ukazania się w obiegu banknotów złotych. To znikanie walut obcych dla celów, rzecz prosta, godnych najwyższego uznania, narazie jednak wywołuje na ryku pieniężnym jeszcze większe zacieśnienie.

Nie pozostaje to również bez wpływu na kształtowanie się kursów akcji. Brak wolnej gotówki coraz bardziej ogranicza popyt, ponieważ jednak, wobec niskich kursów, i podaż jest bardzo mała i niechętna — przeto zainteresowanie się rynkiem papierów dywidendowych jest minimalne. Kursy akcji nie wykazują poważniejszych zmian, jedynie z wyjątkiem akcji bankowych, które miały tendencję zwyżkową. Co do niektórych walorów stwierdzono popyt ze strony kapitału zagranicznego. Objaw, na który zwracaliśmy już uwagę na tem miejscu, w zasadzie, zresztą, pożądany, o ile nie zacznie on przybierać rozmiarów niepokojących z powodu wywłaszczania kapitału krajowego ze stanu posiadania akcyjnego.

Potrzeby i zabiegi kredytowe państwa każą się spodziewać dłuższego zastoju na rynku lokacyjnym. Również stale rosnące zobowiązania płatników wobec skarbu, oraz dawne obciążenia podatkowe, pomnożone wskutek ustawy o waloryzacji, zmuszają wielu posiadaczów akcji do ich wyzbywania się. Wszystkie te przyczyny składają się na wytworzenie nastroju zniżkowego, który zapewne trwać będzie czas dłuższy.

Aby ten nastrój nieco ożywić i utrzymać ciągłość linji w rozwoju kursów, od dn. 27 lutego przywrócono środowe zebrania na giełdzie papierów wraz z notowaniami urzędowemi. Jak wiadomo, od dłuższego czasu zebrania środowe na tej giełdzie były zawieszone, gdyż ogromnie powiększone wówczas obroty akcjami wymagały przerwy w czynnościach giełdy, aby dać możność bankom i stronom interesowanym wykonania umów giełdowych. Obecnie, gdy rozmiary tranzakcji walorami znacznie się zmniejszyły, upada też przyczyna, która tę przerwę wywołała.

W naczelnem kierownictwie giełdy pieniężnej w Warszawie zaszła zmiana. Dotychczasowy prezes rady giełdowej, p. senator Stanisław Karpiński ustąpił z tego stanowiska z powodu otrzymania godności prezasa organizacyjnego komit tu Banku Polskiego. Prezesem rady giełdowej został p. senator Stanisław Gustaw Brun.

M. N.

Sp. Akc. zwołujące zebrania ogólne.

1 marca.

Pabjanickie T-wo Przemysłu Chemicznego, — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 3 po poł. w Biurze Zarządu w Pabjanicach, ul. Piłsudskiego 5.

3 marca.

„Kilim Polski“ — zwyczajne walne zebranie o godz. 6 wieczór w lokalu Polskiego Banku Przemysłowego w Warszawie ul. Senatorska 42.

„Ćwiek“ Fabryka Drutu i Gwoździ — zwyczajne o podwyższenie kapitału o godz. 6 po poł. w lokalu Banku Prywatnego w Warszawie, Al. Jerozolimskie Nr. 18.

4 marca.

„Jarmark Łódzki“ — doroczne walne zebranie o zatwierdzenie bilansu o godz. 4 po poł. w lokalu Spółki w Łodzi, ul. Piotrkowska 44.

Bank Agrarny — walne zebranie o zatwierdzenie bilansu, o godz. 11 rano w lokalu Banku w Poznaniu, Plac Wolności 14.

„Wildt i S-ka“ — doroczne walne powtórne o godz. 5 po poł w lokalu Polskiego Banku Przemysłowego w Warszawie, ul. Senatorska 42.

5 marca.

„Homosan“ — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 11 przed poł. w lokalu Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Plac Wolności 15.

„Herka“ Fabryka Kapeluszy — walne zebranie powtórne o godz. 4 po poł. w Hotelu Polskim w Lesznie.

6 marca.

„Włókno“ — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 12 w poł. w lokalu Tow. w Poznaniu, Stary Rynek 77.

Tow. Producentów Rolnych dla Handlu i Przemysłu — ogólne zebranie o podwyższeniu kapitałn o g. 3½ po poł. w sali Okregowego Towarzystwa Rolniczego w Ciechanowie.

Pomorska Fabryka Kapeluszy — nadzwyczajne o powiększenie kapitału o godz. 12 w poł. w sali Rady miejskiej w Wąbrzeźnie.

7 marca.

Leon Czarliński — zwyczajne o zatwierdzenie bilansu o godz. 2 po poł. w Hotelu Polskim Ostrów-Krępa.

Cukrownia „Cielce“ — zwyczajne o powiększenie kapitału o godz. 12 w poł. w lokalu Banku Zachodniego w Warszawie, ul. Fredry 6.

„Atlas“ — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 5 po poł. we Lwowie, w sali obrad Polskiego Banku Krajowego.

8 marca.

Polska Żarówka „Osram“ — nadzwyczajne o zmianę warunków dotyczących emisji III w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Królewska 11.

„Hurtownia Skór“ — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 11 rano w sali Resursy Kupieckiej w Poznaniu.

Sosnowieckie Kopalnie i Zakłady Hutnicze — zwyczajne powtórne o godz. 11 rano w Biurze Zarządu w Warszawie, Miodowa 10.

Browar Obywatelski — nadzwyczajne zebranie o zatw. bilansu o godz. 4 po poł. w Biurze Zarządu w Tychach, Górny Śl.

Syndykat Hodowlany Warszawski — walne zebranie o godz. 10 rano w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Kapernika 30.

Warszawska Fabryka Śrub i Drutu J. Wolanowskiego — zwyczajne o powiększenie kapitału o godz. 2 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Gliniana 5.

„Wolbrom“ — nadzwyczajne o powiększ. kap. o godz. 5 po poł. we Lwowie w sali obrad Ziemskiego Banku Kredytowego, ul. Jagiellońska L. 2.

Towarzystwo Przędzalni i Tkalni w Środzie — zwyczajne o powiększenie kapitału, o godz. 4 po poł. w Środzie w lokalu Banku Ludowego.

9 marca.

„Unja“ Tow. Przemysłowo-Handlowe — zwyczajne o powiększ. kap. o godz. 4 po poł. w lokalu spółki w Wilnie, ul. Jagiellońska 3.

„Ameryka“ Tow. Krawieckie — nadzwyczajne o godz. 10 rano w lokalu spółki w Warszawie, ul. Ząbkowska 40.

10 marca.

Syndykat Rolniczy Związku Dublańczyków — zwyczajne o powiększeniu kap., o godz. 5 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Marszałkowska 94.

„Akwawit“ — zwyczajne o przewalutowaniu akcji na złp. o godz. 12 w poł. w lokalu Spółki w Poznaniu, ul. Cieszkowskiego 5.

„Len Polski“ — zwyczajne o podwyższenie kap. o godz. 6 po poł. w lokalu Spółki w Warszawie, ul. Piękna 11a.

„Wiek“ — nadzwyczajne o powiększeniu kap. o godz. 6 po poł. w Łodzi, ul. Nowocegielniana 2.

„Kazeina“ — zwyczajne o zatwierdzeniu bilansu o godz. 6 po poł. w lokalu spółki w Poznaniu, ul. Mickiewicza 36.

11 marca.

„Złoty Potok“ — nadzwyczajne o powiększeniu kap. o godz. 11 rano w lokalu Syndykatu Rolniczego w Częstochowie.

S-ka Akc. Rolniczo-Handlowa w Ciechanowie — zwyczajne o powiększeniu kap. o godz. 2 po poł. w lokalu spółki w Ciechanowie.

„Agahell“ Przemysł Drzewny — zwyczajne o zatwierdzenie bilansu o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Jasna 11.

„Dębienko“ Młyny i Tartaki — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 11 rano w lokalu Banku Przemysłowców w Poznaniu.

„Gleba“ Bank Rolniczy — zwyczajne o zatw. bilansu i przewalutowaniu kapitału na złp. o godz. 5½ po poł. w Biurze Banku w Poznaniu, ul. Szkolna 11.

Bank Handlowo-Przemysłowy w Śremie — zwyczajne o zatw. bilansu o godz. 2 po poł. w lokalu Banku w Śremie ul. Poznańska.

Związek Przedsiębiorców Gorzelń Rolniczych — nadzwyczajne o powiększenie kapitału o godz. 11 rano we Lwowie w sali kasyna literacko-artystycznego ul. Akademicka 13.

12 marca.

Bank Wschodni — nadzwyczajne o wybór nowych władz i zmiany w statucie Spółki, o godz. 6 po poł w lokalu Banku w Warszawie. Hotel Bristol.

Wielkopolska Fabryka Farb — nadzwyczajne o podwyższeniu kapitału, o godz. 12 w poł. w Hotelu Rzymskim w Poznaniu.

Budowa i Prowadzenie Hoteli — zwyczajne o zatwierdzeniu bilansu, o godz. 7 wiecz. w Warszawie, w Hotelu Bristol.

Drukarnia Katolicka — nadzwyczajne o zatw. bilansu o godz. 12 w poł., w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 24.

GIEŁDA

GIEŁDA ZBOŻOWA TOWAROWA (Warszawa)

NAZWA TOWARU	Ceny w tysiącach marek				
	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	18/II 1924	22/II 1924	28/II 1924
Żyto kongresowe 118	23500	19000	23000	22500	22000
„ „ 116	22500	18000	22000	20500	21000
„ poznańskie 118	23000	19000	22500	22000	22000
Pszenica kongresowa	45000	40500	—	—	40500
Jęczmień kongresowy brow.	23500	19000	23000	22000	21000
„ pomorski	23000	19000	27600*	23000	21500
„ kresowy	—	—	—	—	—
Owies kongresowy	24500	20000	24000	23500	22750
„ wielkopolski	24000	20000	27250*	27250*	26500*
Mąka żytnia 70%	44000*	38000	38000	38500	38000
„ „ 50%	55000	50000	—	50000	51000
„ pszenna kongresowa 50%	75000	73000	75000*	74000	73000
Kuchy rzepakowe	—	—	—	—	—
Kasza jęczmienna	—	—	—	—	—
„ gryczana	—	—	—	—	—
„ jaglana	—	—	—	—	—
Otręby żytnie	13000	10000	12000	13000*	10000
Otręby pszenne	16000	12500	13500	15000	12500

Cena za 100 kg. netto stacja załadowania o ile nie jest zastrzeżony inny sposób dostawy.
* Franco stacja Warszawa.

Ostatnie kursy marki polskiej na giełdach zagranicznych.

Gdańsk, 29 lutego. — Mkp. (0,608—0,632) 0,6297—0,6328, przekaz na Warszawę (0,623—0,627) 0,616 — 0,619.

Berlin, 29 lutego. — Mkp. (433 — 457) 438 — 462, przekaz na Katowice (464—476) 464 — 475.

Zurich, 29 lutego. — Mkp. (0,000040 — 0,000060) 0,000025 — 0,000050.

Wiedeń, 29 lutego. — Mkp. 0,0072

Londyn, 29 lutego. — Mkp. (3850000) 3850000.

Moskwa, 29 lutego. — Mkp. (25,75) 25,55.

Praga, 29 lutego. — Mkp. (0,0310) 0,413.

Nowy Jork, 29 lutego. — Mkp. (0,000012) 0,000012.

Giełda Warszawska. Waluty i dewizy.
(w tysiącach marek).

	15/II 1924 r.	28/II 1924 r.
Dolary St.-Zjednoczonych	9.390	9.300
„ Kanadyjskie	9.000	8.975
Franki francuskie	408	381
„ belgijskie	347	326
„ szwajcarskie	1.616	1.610
Funty sterl.	39.850	39.900
Korony austryjackie	131	131
„ czesko słowackie	266	264.5
Liry włoskie	404,6	400
Floreny holenderkie	3.480	3.475
Frank złoty	1.800	1.800
4 proc. pań. poż. prem.	750	700
8 proc. poż. złota	14.250	14500
6 proc. bony złota	1.400	1400
6 proc. poż. dolarowa	6.100	5.600
4½ „ bil. zast. Twa. Kr. Ziem.	75.000	66.000

OSTATNIE KURSY akcji nienotowanych na urzędowej giełdzie.

Kursy przybliżone podług prywatnych źródeł (w tysiącach marek).

Cukr. „Chybie“	65,000	Machlejd	6,500	Polska Hurt. Opałowa	300
„ „Kujawy“	110,000	Nitrat	1,300	Tow. Prz. Węgl. w Polsce	150
„ „Zduny“	195,000	Gazy Ziemne	120,000	Lechita	650
„ „Zbiersk“	5,000	Jaworzno	140,000	Lokomotywy	3,500
„ „Mała Wieś“	10,500	Opatówek	1,400	Sarniańska Huta Szkl.	175
Elektrownia „Pruszków“	1,000	Guma Rubber	800	Elektrownia na Sanie	850
Przemysł Terpentynowy	1,800	Westrich	110,000	Spław	500

Giełda Warszawska.

Ostatnie kursy najwyższe i najniższe od 15-go do 28-go lutego 1924 r.

Wydanie nieoficjalne. Objaśnienie: bp — bez praw, bk. — bez kuponu. *Przedruk układu wzbroniony.*

NAZWA	Kapitał zakładowy	Ilość emisji	Wart. nom. akcji	W tysiącach marek: Kurs najwyższy	Kurs najniższy	15/2	19/2	23/2	28/2
Banki.									
(Warszawskie).									
Dyskontowy Warszawski	4.000.000.000	8	5000	33000	26600	29500	29000	26600	32750
Handlowy w Warszawie	1.200.000.000	12	1000	30500	25500	28000	26250	25500	30500
dla Handlu i Przemysłu	3.840.000.000	11	1000	5600	5450	5000	5600	5450	5500
Kredytowy w Warszawie	15.000.000.000	11	5000	1700	1000	1000	1700	1600	1400
Przemysłowców Polskich w Warszawie	3.000.000.000	5	1000	500	450	—	—	450	—
Przemysłowy Warszawski	64.800.000	3	540	3450	3400	—	3400	—	—
Towarzystw Spółdzielczych	200.000.000	7	1000	23500	23500	23500	—	—	—
Zachodni w Warszawie	680.400.000	6	540	10500	8000	8600	9200	8100	10000
Kupiecki Łódzki	648.000.000	8	540	—	—	—	—	—	—
Bank Zjednoczonych Ziem Polskich	650.000.000	6	1000	4750	4000	4250	4750	4500	4000
Bank Związków Ziemian	3.000.000.000	7	1000	650	600	—	600	600	600
Bank Handlowy w Łodzi	64.800.000	6	540	—	—	—	—	—	—
Wileński Prywatny Bank Handlowy	2.025.000.000	6	540	350	300	—	300	—	335
(Poznańskie).									
Polski Bank Handlowy w Poznaniu	600.000.000	9	1000	7900	7800	—	—	7850	7800
Bank Związku Spółek Zarobk. w Poznaniu	1.000.000.000	11	1000	25000	23000	25000	23000	24250	25000
(Małopolskie).									
Polski Bank Przemysłowy we Lwowie	2.800.000.000	9	280	2450	2200	2400	2350	2200	2300
Małopolski w Krakowie	1.000.020.000	5	280	3200	3200	—	—	—	—
Bank Powszechny Kredyt. w Krakowie	500.000.200	6	280	450	400	400	450	—	—
„ Ziemski Kredytowy we Lwowie	5.250.000.000	11	280	—	—	—	—	—	—
„ Hipoteczny Akcyjny we Lwowie	735.000.000	14	280	—	—	—	—	—	—
Fabryki chemiczne.									
„Cerata"	900.000.000	3	1000	735	675	700	735	675	700
„Grodzisk" Zakłady Chemiczne	1.500.000.000	6	1000	4500	4100	4400	4400	—	4100
S-ka Akc. Eksploatacji Soli Potasowych	600.000.000	6	1000	30750	28500	30750	30000	28500	29500
Fabryka Szkła Kijewski, Scholtze	3.360.000.000	5	1000	16750	2000 przw.	16750	16000	13500	2000
Fabr. Atr. M. Leszczyński i S-ka	400.000.000	3	1000	—	—	—	—	—	—
Przemysł Chemiczny w Polsce (Zgierz)	600.000.000	6	1000	21000	17000	20500	20000	17000	18000
Przetw. Mydl. Fryderyk Puls	6.080.000.000	5	1000	1700	1460	1625	1640	1460	1675
Ludwik Spiess i Syn	612.360.000	5	540	4250	4000	—	4200	4075	4000
„Strem" Sp. Akc.	162.000.000	9	540	84000	75000	76000	—	—	84000
Przetw. Chm. dawn. Henryk Welt	150.000.000	3	1000	2800	2700	—	2775	2800	—
Fabr. Mydeł Wildt S-ka Akc.	600.000.000	4	500	800	675	800	710	725	750
Przedsięb. Elektryczne.									
Tow. „Elektryczność"	1.2[illegible]9 600.000	2	1000	78[illegible]0	7200	7850	7800	7200	7800
Elektr. Okręgow w Zagłębiu Dąbrowsk.	2.000.000.000	4	1000	4000	3700	4000	4000	3900	3700
Polskie Tow. Elektryczne	700.000.000	9	350	1050	760	760	875	825	1050
Tow. Przemysłowe „Kabel"	600.000.000	8	1000	4000	3900	—	—	4000	3900
„Siła i Światło"	1.300.000.000	5	500	2900	2700	2750	2725	2700	2900
Pol. Zakłady Elektryczne Brown Boveri	600.000.000	4	1000	3900	3600	3900	3900	3800	3600
Fabryki Cukru.									
Sp. Akc. „Chodorów"	1.000.000.000	7	1000	24500	22500	23000	22500	23000	23000
„Czersk"	576.000.000	3	500	2750	2600	2750	2600	2625	2600
„Częstocice"	1.000.000.000	5	1000	13250	9600	10000	10000	11000	13000
„Gosławice"	440.640.000	6	540	5000	4600	4900	4700	4600	4850
„Łyszkowice"	192.000.000	2	50.000	—	—	—	—	—	—
„Michałów"	468.000.000	6	500	3200	3000	3200	3100	3000	3050
„Nieledew"	150.000.000	3	1000	27000	—	—	27000	—	—
Warszawskie Tow. Fabr. Cukru	1.976.000.000	1	1000	20000	16750	16750	17150	18250	19500
Fabryki Cementu.									
„Firley"	1.500.000.000	8	500	2475	2300	2400	2400	2350	2475
„Łazy"	900.000.000	3	500	500	490	490	510	520	545
„Wysoka"	1.200.000.000	2	1000	—	—	—	—	—	—
Przemysł Drzewny.									
Drzewny Przemysł i Handel	300.000.000	4	500	1900	1500	—	1500	1750	1600
Przemysł i Eksport Leśny	300.000.000	4	1000	500	400	400	500	—	—
Kopalnie i Zakł. Hutn.									
Warsz. Tow. Kop. Węgla i Zakł. Hutn.	2.100.000.000	3	1000	29000	21000	21000	21100	22000	26500

Ciąg dalszy.

Wydanie nieoficjalne. Objaśnienie: bp. — bez praw, pk. — bez kuponu. *Przedruk układu wzbroniony.*

N A Z W A	Kapitał zakładowy	Ilość emisji	Wart. nom. akcji	W tysiącach marek					
				Kurs najwyższy	Kurs najniższy	15/2	19/2	23/2	28/2
Przedsięb. Naftowe.									
„Polska Nafta"	500.000.000	4	500	2600	2000	2200	2000	2000	2100
Polski Przemysł Naftowy . . .	500.000.000	3	1000	4400	4300	4500	4350	4300	4300
B-cia Nobel w Polsce	2.340.000.000	6	1000	5750	5200	5600	5400	5200	5600
Lenartowicz, B-cia Rylscy i Sp. . .	400.000.000	5	500	900	750	900	750	800	750
Fabryki Metalowe.									
H. Cegielski	4.800.000.000	9	1000	2800	2675	2800	2750	2725	2675
Fitzner i Gamper	7.000.000.000	7	1000	30000	29000	29500	30000	29000	29000
Lilpop, Rau i Loevenstein . .	3,720.000.000	4	500	3500	2850	3000	2850	3050	3000
Modrzejowskie Zakłady Gór. H. . .	850.000.000	7	500	69000	43500	43500	43000	50000	58000
Norblin, B-cia Buch i Werner .	2.400.000.000	7	500	3900	3000	3400	3000	3000	3250
Orthwein, Karasiński i S-ka . . .	350.000.000	3	500	1650	1450	1450	1450	1650	1475
Ostrowieckie Zakł.	390.000.000	6	500	52500	36000	40000	36000	40500	46250
Budowa Parowozów . . .	2.500.000.000	5	500	2175	1875	2000	1950	1975	2025
„Pocisk"	560.000.000	5	350	6200	5250	5800	5350	5250	6200
Rohn, Zieliński i S-ka . . .	500.000.000	5	500	1750	1700	1700	1750	1700	1725
K. Rudzki i S-ka.	1.080.000.000	5	500	9400	7200	7200	8100	7975	8700
Starachowickie Zakłady Górnicze .	1.650.000.000	7	500	17250	15650	16200	15650	16200	16500
Suchedniowska Fabryka Odlewów .	1.500.000.000	5	500	8000	6500	6500	6850	8000	7500
Trzebinia	63.000.000	7	140	3900	3100	3900	2600	—	3100
„Unja"	220.000.000	3	1000	24000	—	24000	—	—	—
„Ursus" S. A.	300.000.000	3	500	5450	4800	5350	5300	4800	5200
L. Zieleniewski w Krakowie . . .	600.000.000	5	1000	50000	47000	47000	48000	47000	48500
Zjedn. Polskie Fab. Masz. i Narz. Roln. .	600.000.000	3	1000	1500	1350	1450	1350	1400	1500
Fabr. Wyrob. Włókienn.									
Konopie	400.000.000	6	1000	2100	1700	2100	1700	1700	1900
Zawiercie	891.000.000	4	6000	260000 bp	220000 bp	1500000	220000	255000	241000
Żyrardów	Rb. 9.000.000	1	Rb.250	1675000	1175000	1175000	1390000	1560000	1580000
Przedsięb. Handl.									
Bednawski Wł.	250.000.000	5	1000	750	700	—	—	—	750
„Belpol"	300 000 000	5	500	275	240	250	265	240	257
Ł. J. Borkowski	270.100.000	8	216	4140	3675	3540	3800	3950	4100
„Hurt"	100.000.000	4	500	—	—	—	—	—	—
Bracia Jabłkowscy	1.000.000.000	10	500	750	700	725	710	700	725
Sp. Ak. Skupu Skór i Garb. .	380.000.000	8	500	300	280	280	—	—	—
Syndykat Rolniczy Warszawa . .	300.000.000	3	1000	7700	7000	7000	7200	7000	7200
Szumilin, Krajowa Hurtownia Herbaty	1 200.000.000	5	1000	400	380	400	400	—	380
„Tkanina"	200.000.000	9	500	400	290	—	—	320	290
Zachodnie Tow. dla Handlu i Przem. .	210.000.000	6	500	975	925	—	975	950	950
Przedsięb. Transp.									
„Polbal" Pol. Bal. Tow. . . .	470.000.000	6	1000	525	450	525	475	475	450
„Polski Lloyd"	500.000.000	5	500	450	425	425	425	425	450
Warsz. Tow. Transp. i Żeglugi .	960.000.000	7	250	775	500	525	575	575	700
Przedsięb. Różne.									
Bibljoteka Polska	100.000.000	3	500	—	—	—	—	—	—
„Ćmielów"	300.000.000	3	1000	8700	7750	8300	8000	7800	7650
„Granum"	500.000.000	7	1000	900	850	850	875	900	—
„Eternit"	100.000.000	1	1000	3500	2900	2950	—	3500	3500
Haberbusch i Schiele	600.000.000	6	1000	24000	16700	16700	17200	17100	23000
Kluczewska Fabr. Papieru . .	2.285.000.000	5	1000	6700	4200	4500	6300	6350	6400
St. Majewski i Syn, Fabryka Ołówków	32.000.000	2	1000	26000	20000	—	—	—	25000
Martens i Ad. Daab	1 500.000.000	3	1000	—	—	—	—	—	—
„Krakus"	102.400.000	7	280	—	—	—	—	—	10000
Marynin	250.000.000	5	5000	6300	6000	6300	6200	—	6200
Mirkowska Fabr. Papieru . .	2 000.000.000	3	1000	8500	8250	—	—	—	8500
Młynotwórnia	100.000.000	5	1000	—	—	—	—	—	—
Polski Przemysł Korkowy . . .	500.000 000	5	500	500	385	475	—	400	400
„Polus"	1000.000.000	6	1000	700	600	600	650	—	700
Pustelnik	350,000,000	4	1000	6500	4800	4800	6500	4800	5000
Warsz. Tow. ocz. i sprzed. spirytusu .	500,000,000	5	1000	10000	8200	8250	8200	8500	9400
Dźwignia	400,000,000	3	1000	725	700	—	725	—	—
Tow. Pożyczkowe. Zast. Ruch. .	252,000,000	10	1000	650	—	—	—	—	650

Wyd. nieof.

Giełdy zamiejscowe.

Kursy końcowe

NAZWA	Kapitał zakładowy	Ilość emisji	Wart. nom. akcji	28/2 w tys. mk.
Poznań.				
Bank Kwil. Potocki i S ka	240.000.000	8	1000	—
„ Młynarzy Zach.Z.Pol.	400.000.000	3	„	—
„ Polski Handlowy .	600.000.000	9	„	7760
„ Poznański Ziemian .	300.000.000		„	2600
„ Przemysłowców . .	700.000.000	2	„	10000
„ Związku Spółek Zar.	1 000 000.000	11	„	21000
Arkona	115.000.000	5	„	4500
Barcikowski R.	340.000.000	7	„	1650
Browar Krotoszyński . .	155.000.000	5	„	9500
Cegielski H.	4800 000.000	9	„	2800
Centrala Rolników . .	600.000.000	7	„	1000
Centrala Skór	200.000.000	5	„	7500
Cukrownia „Zduny" . .				—
Garbarnia Sawicki i S-ka .	300.000.000	2	„	2400
„Goplana"	150.000.000	3	„	4000
Hartwig C.	1 000.000.000	7	„	3000
Hartwig Kantorowicz . .	160.000.000	2	„	13500
Herzfeld i Victorius . .	280.000.000	3	„	17250
Hurtownia Skór	100.000.000	4	„	—
„Iskra" Fabr. zap. . . .	160.000.000	4	„	7250
„Len" w Toruniu . . .	200.000.000	2	„	—
Lubań Fabr. Przetw. Ziemn.	30.000.000	4	„	225000
Młyn Ziemiański	220.000.000	2	„	4200
Roman May	75.000.000	4	„	91000
Poznańska Spółka Drzew.	900.000.000	7	„	5300
Wielkop. Wytwórnia Chem.	540.000.000	5	540	1200
Papiernia w Bydgoszczy	270.000 000	4	1000	2000
„Pneumatyk"	900.000.000	4	„	400
Starogardzka Fabr. Mebli.	100.000.000	2	„	—
„Tri"	50.000.000	3	„	16000
„Unja" Zjed. Fabr. Maszyn	220.000.000	3	„	27750
„Wagon" Ostrów . . .	400.000.000	4	„	8700
„Wisła" Bydgoszcz . .				43000
„Sarmatia"	200.000.000	3	„	—
Zjed. Browar. Grodziskie .	130,000.000	5	„	5300
Kraków.				
Bank Hipoteczny Akcyjny	735.000.000	14	280	2700
„ Komercjalny . . .	500.000.200	7	„	650
„ Bank Małopolski . .	1000.020.000	5	„	2600
„ Polski Przemysłowy	2800.000.000	9	„	2150
„ Powsz. Kredytowy .	500.000.000	6	„	—
„ Ziemski Kredytowy	1050.000.000	10	„	850
Polskie Tow. Handl. (P.T.H.)	264.250.000	6	140	1700
„Impex"	210.000.000	7	140	125
B-cia Rolniccy	100.000.000	2	500	530
Polski Glob	200.000.000	5	900	450
Żegluga Polska	60.500.300	8	140	500
Pharma	126.000.000	4	700	2600
L. Zieleniewski	600.000.000	5	1000	46500
Warsz. Sp. Akc. Bud. Par.	2500.000.000	5	500	2000
Siersza Elektrownia . . .	800.000.000	7	200	1675
Siersza Górnicza . . .			1000	24250
Syndykat Koszykarski .	300.000.000	5	500	1125
Trzebinia—Żelazo . .	63.000.000	7	140	3100
Trzebinia—Tłuszcze . .				17750
Pocisk	160.000.000	5	500	5100
„Automotor"			500	—

NAZWA	Kapitał zakładowy	Ilość emisji	Wart. nom. akcji	28/2 w tys. mk.
„Górka" (Cement) . . .	60.000.000	3	1000	74000
Tepege	900.000.000	5	„	11700
Pokucie	120.000.000	2	„	2400
Oikos	525.000.000	6	„	20000
Strug	60.000.000	2	„	6800
„Krakus"	102.240.000	7	280	6450
„Piasecki" fabr. czek. .	225.000.000	3	500	4600
Ćmielów Fabr. Porc. . .	300.000.000	3	1000	7800
Chodorów	1000.000.000	7	„	23250
Lwów.				
Bank Akcyjny Związkowy	252.000.000	10	280	—
„ Dyskontowy Lwow.	700.000.000	4	280	—
„ Handl. Pol. Poznański	600.000.000	9	1000	—
„ Hipoteczny Akcyjny	735 000.000	14	280	2775
„ Hipoteczny Ziemski				—
„ Małopolski	1000.020.000	5	„	2500
„ Powszechny Kredyt.	500.000.000	6	„	400
„ Przemysłowy . . .	64.800.000	3	540	2165
„ Ziemski Kredytowy .	2100.000.000	11	280	825
„ Browary Lwowskie .	240.000.000	7	1000	30250
„Chodorów"	1000.000 000	7	„	23250
„Karpalit"	10.500.000	4	140	3750
Ćmielów Fabr. Porc. . .	300.000.000	3	1000	7600
Portland z S.				—
Galicja	114.240.000		238	—
Gafota fabr. obuwia . .	35.000.000	4	140	1450
„Górka" „	60.000.000	3	1000	73000
„Oikos" „	525.000.000	6	„	18500
Warsz. Sp. Akc. Bud. Parow.	2500.000.000	5	500	1900
„Patria"				32
„Pezet"	500.000.000	6	„	875
Pocisk	560 000.000	5	„	5000
Polski Glob	200 000.000	5	500	--
Polska Nafta	500.0000.00	4	„	2150
Polskie Tow. Budowlane .	200.000.000	4	„	625
Polskie Tow. Handlowe .	264 250.000	6	140	1650
Rakszawa				16000
Siersza-Elektrownia . . .	800.000.000	7	200	—
Górnicza Siersza				—
Tepege	900.000.000	6	1000	12000
„Tesp" Sól potasowa. . .	600.000.000	5	„	29000
Zieleniewski L.	600.000 000	5	„	45000
Żegluga Polska	69.500.300	7	140	—
Wilno.				
Polski Bank Parcelacyjny	100.000.000	1	1000	—
Wileński Bank Kredytowy				—
Wil. Bank. Roln.-Przemsł.	500.000.000	5	5000	2500
Wileński Bank Ziemski .				45000
Wil. Pryw. Bank Handlowy	2.025.000.000	6	540	310
Sp. Akc. „Pac"	50.000.000	2	500	—
Wil. Składy Towar. „Pacific"				300
Dolary				9270
Złote Ruble				5050
Srebrne Ruble				2500

REDAKTOR I WYDAWCA: *MIECZYSŁAW MAJCHER.*

Drukarnia Sukc. T. Jankowskiego, Wspólna 54. Tel. 266-07.